

Kadernota 2020 - 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding / Bestuurlijke samenvatting	3
1.1. Inleiding	
1.2. Maatschappelijke opgave	
1.3. Knelpunten	
1.4. Hoofdgroepen	
1.5. Effect Kadernota op de gemeentelijke bijdrage	
1.6. Ontwikkelingen	
1.7. Verdere visievorming	
1.8. Uitvoering aanbevelingen uit diverse rapporten	
1.9. Leeswijzer	
2. Begrotingsuitgangspunten begroting 2020	8
3. Reparatie/onvermijdelijke kosten en beleidskeuzes	9
3.1. Totaaloverzicht Kadernota – effect op gemeentelijke bijdrage	
3.2. Toelichting reparatie – op hoofdlijnen	
3.3. Toelichting gewenste reparaties/keuzes 2020 – op hoofdlijnen	
3.4. Indexering	
4. Eerste stappen naar een opgavegerichte begroting	12
5. Risico's en ontwikkelingen	13
5.1. Risico's	
5.2. Overige ontwikkelingen	
6. Financieel meerjarenperspectief 2020-2023	18
Bijlagen	20
1. Reparatie / onvermijdelijke kosten en keuzes	
2. Gemeentelijke bijdragen 2020	
3. Overzicht programma 10.	
4. Financieel-technische correcties clusterverleden	
5. Ontwikkelingen 2021-2023	
6. Investerings- en kapitaallasten	
7. Eerste opzet opgavegerichte begroting	
8. Voortgang aanbevelingen uit eindrapport Evaluatie jaarrekening 2017	

1. Inleiding / Bestuurlijke samenvatting

1.1. Inleiding

Voor u ligt de Kadernota 2020 – 2023 van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). De VNOG bevindt zich op een belangrijk punt in haar ontwikkeling.

In de eerste maanden van 2018 is de 'Evaluatie Jaarrekening 2017' uitgevoerd. Het AB heeft het rapport in juni 2018 behandeld. In het rapport werd een meerjarig negatief financieel beeld gepresenteerd. De autonome ontwikkelingen waarmee de VNOG geconfronteerd wordt, de omvang van de begroting ten opzichte van de mogelijkheden om fluctuaties op te vangen en de uitgaven op grond van de huidige beleidskeuzes en ambities, zijn hiervan de oorzaken.

Voor bepaalde budgetten is de begroting, na de toegepaste kortingen sinds 2016 en de jaren daarvoor, niet meer in overeenstemming met de daadwerkelijke (vaak onvermijdelijke) kosten, taken en ambities. Er heeft de afgelopen jaren een drieledige bezuiniging plaatsgevonden. Naast de taakstelling uit 2016 van € 2,4 miljoen na de reorganisatie, is in bepaalde jaren geen indexering toegepast en zijn beleidsambities/keuzes zonder dekking ingevoerd. De VNOG behoort inmiddels tot de vijf goedkoopste veiligheidsregio's in het land.

Er zijn reparaties en keuzes nodig om de VNOG op de lange duur financieel gezond te houden en de maatschappelijke opgave van de organisatie te kunnen (blijven) uitvoeren. Deze Kadernota voorziet hierin.

1.2. Maatschappelijke opgave

De nu voorliggende Kadernota sluit aan bij de maatschappelijke opgave van de VNOG. De opgave luidt: "*Minder incidenten, slachtoffers en schade*". In het organisatieplan van de VNOG is deze hoofdopgave uitgewerkt in de volgende opgaven:

1. Het voorkomen en beperken van incidenten, rampen en crises.
2. Het bestrijden van incidenten, rampen en crises.
3. Herstel na een ontwrichte situatie.
4. Risicogericht werken.
5. Informatiegestuurd werken.
6. Zelforganiserend vermogen stimuleren.
7. Doelmatige en mensgerichte bedrijfsvoering voeren.

Veiligheid is het taakveld waarvoor de VNOG is ingesteld. Samenwerking is daarin het sleutelwoord dat ook centraal staat in de missie: "*samen werken aan veiligheid*". De partners van de VNOG hebben in het visitatie traject (AB maart en juni 2018) nadrukkelijk aangegeven dat de VNOG hierin nog meer het voortouw mag nemen. De VNOG is het coördinatiepunt rondom veiligheid en neemt initiatief om alle organisaties, actief in de regio op het gebied van veiligheid, te betrekken.

Daarbij ligt de focus op een risicogerichte aanpak. Dit betekent dat het risicoprofiel de basis vormt voor het richten van de activiteiten. De VNOG legt zich toe op de taak van adviseur (brand-)veiligheid en zelfredzaamheid op basis van de geprioriteerde risico's. Daarnaast is de VNOG coördinerend netwerkpartner in fysieke veiligheid en crisisbeheersing. Het hulpverleningspotentieel wordt zodanig over de regio verdeeld dat hulpvraag (mogelijke incidenten) en hulpaanbod (materieel) zo goed mogelijk op elkaar zijn afgestemd. De uitvoerende brandweerorganisatie en crisisstructuur, met de bijbehorende vakbekwaamheidsactiviteiten zijn gebaseerd op risico's. De VNOG beoogt hiermee haar doelmatigheid te verhogen, de energie wordt ingezet op de incidenttypen die aan de orde (kunnen) zijn in de regio.

1.3. Knelpunten

Zoals in paragraaf 1.1. aangegeven, hebben zich de afgelopen periode verschillende organisatorische en financiële ontwikkelingen voorgedaan: zo zijn uitdagingen voor de organisatie (inrichting) geconstateerd, knelpunten op de brandweerposten en verwachte forse financiële overschrijdingen van de begroting.

Diverse onderzoeken/rapporten uit 2018 bevestigden dit beeld, zoals het rapport van de Evaluatie jaarrekening 2017 (AB juni 2018), de Tweede Financiële Verkenning 2018 (AB november 2018) en het rapport van de gemeentelijke Commissie (Commissie Van der Jagt - Van Arkel).

In het AB van december 2018 presenteerde deze gemeentelijke Commissie haar bevindingen en aanbevelingen (geheel in lijn met de Evaluatie Jaarrekening 2017), naar *huidig dienstverleningsniveau en binnen de huidige organisatie-inrichting*. Zij constateert tekorten op een aantal belangrijke onderdelen, schetst de oorzaken en komt met suggesties hoe tekorten kunnen worden opgeheven (reparaties). De Commissie heeft niet gekeken naar nieuw beleid.

Er zijn reparaties en keuzes nodig om de VNOG op de lange duur financieel gezond te krijgen. Met deze Kadernota 2020 kan daarvoor een eerste belangrijke stap worden gezet, opdat structurele knelpunten worden opgelost.

1.4. Hoofdgroepen

Er zijn twee hoofdgroepen van onderwerpen te onderscheiden in deze Kadernota. Ten eerste zijn er onvermijdelijke onderwerpen, die het gevolg zijn van autonome ontwikkelingen, landelijke keuzes waar de VNOG niet onderuit kan en/of het gevolg van in het verleden te ver doorgevoerde kortingen.

Deze eerste hoofdgroep vraagt om een reparatie van de begroting. Voor deze eerste hoofdgroep zijn de onderdelen al eerder in beeld gebracht in de Kadernota 2019, het rapport van de Evaluatie Jaarrekening 2017, in de Tweede Financiële Verkenning 2018 en in het rapport van de gemeentelijke Commissie. De gemeentelijke Commissie heeft op de hoofdonderdelen aangegeven dat een reparatieslag noodzakelijk is.

Als ervoor gekozen wordt om niet (volledig) te repareren, dan zal dit ertoe leiden dat niet alle knelpunten kunnen worden opgelost en dan zal er elders in de begroting moeten worden bespaard op het voorzieningenniveau en de uitvoering van de maatschappelijke opgave.

De tweede hoofdgroep bevat keuzes voor gewenste reparaties. Daarbij staat steeds de maatschappelijke opgave van de VNOG centraal. De voorstellen versterken de uitvoering van deze opgave.

Deze twee hoofdgroepen komen in deze Kadernota terug in hoofdstuk 3.

De Kadernota bevat géén voorstellen voor nieuw beleid. De afweging van nieuw beleid 2021 e.v. hangt samen met de nog te voeren diepgaandere discussies en keuzes in het VNOG bestuur over opgaven, taken en de toekomst van de organisatie. Er is tijd nodig om deze discussie te voeren; dit zal in de loop van het jaar 2019 gaan plaatsvinden (zie paragraaf 1.7).

1.5. Effect Kadernota op de gemeentelijke bijdrage

Het effect van deze Kadernota op de gemeentelijke bijdrage vanaf 2020 is als volgt:

	2020	2021
Reparaties/onvermijdelijke kosten:		
▪ Loonkosten (prijspeil 2019)	1.947.000	1.947.000
▪ Vrijwilligersbudget	880.000	880.000
▪ Exploitatie	1.348.000	1.263.000
Kapitaallasten – reparatie	n.v.t. 2020	100.000
Kapitaallasten – nieuwe kredieten	n.v.t. 2020	135.768
Subtotaal	4.175.000	4.325.768
Gewenste reparaties / keuzes	447.000	447.000
Loon- en prijsindex t.l.v. gemeenten*	1.231.000	1.231.000
Totaal stijging gemeentelijke bijdrage	5.853.000	6.003.768

*Op basis van cijfers bijgewerkt t/m 20 februari 2019

1.6. Ontwikkelingen

Het VNOG bestuur heeft in 2017 een Strategische Agenda 2017-2020 vastgesteld. Op deze agenda staan onderwerpen die de komende jaren bestuurlijke keuzes en/of prioriteit vragen, bijvoorbeeld vanwege maatschappelijke ontwikkelingen. Het zijn de onderwerpen die voor de toekomst van belang zijn en waar de organisatie zich op moet voorbereiden. De onderwerpen komen overeen met thema's die ook op de landelijke agenda staan, zoals voldoende (vrijwillig) personeel, een toekomstbestendig model voor spreiding en paraatheid, versterking bevolkingszorg, zelfredzaamheid en inwonerparticipatie, de komende Omgevingswet en informatievoorziening. Overigens bekijkt het bestuur de Agenda kritisch en waar mogelijk zal deze gecomprimeerd worden.

De samenleving wordt gekenmerkt door snelle technologische en infrastructurele ontwikkelingen, een toenemende invloed van de (sociale)media, zelf organiserend vermogen, economische en demografische veranderingen en groter wordende veiligheidsrisico's, zoals terrorisme, cybercriminaliteit, ondermijning en klimaatverandering. Om aansluiting met de maatschappij te behouden is het noodzakelijk dat de VNOG hierop inspeelt en zich blijft ontwikkelen. Met name de thema's informatie gestuurd werken en zelf organiserend vermogen (burgerkracht) hebben de aandacht van de VNOG. De VNOG stimuleert burgers, instellingen en bedrijven tot zelfredzaamheid en het nemen van eigen verantwoordelijkheid. Informatie is de basis voor goede besluitvorming en effectieve inzet, dit wordt mogelijk gemaakt door een gevalideerd en gedeeld actueel beeld van de situatie.

De onderwerpen op de agenda zijn/worden uitgewerkt. Al naar gelang het onderwerp bestaat deze uitwerking uit onderzoeksrapporten, visievormende documenten, pilots of nieuw beleid. Sinds 2017 zijn de onderwerpen 'energietransitie / duurzaamheid' en 'verschuivende / veranderende arbeidsverhoudingen' (zoals de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren) ook een steeds belangrijkere rol gaan spelen.

Naast de beleidsinhoudelijke doelen vraagt ook de organisatie aandacht. Per 1 januari 2017 is de VNOG in zijn huidige vorm van start gegaan waarbij de clusterorganisaties en het concern zijn samengevoegd tot een organisatie met één begroting. Tegelijkertijd is ook het nieuwe financiële verdeelmodel ingevoerd. Het gevolg was dat een aantal gemeenten minder en een aantal gemeenten meer zijn gaan bijdragen aan de VNOG dan in het verleden. Ook hebben verdeeld over de afgelopen jaren substantiële bezuinigingen plaatsgevonden (met als uitgangspunt dat het dienstverleningsniveau van de VNOG op peil bleef) dan wel zijn taakverzwaringen zonder aanvullende middelen doorgevoerd. Tegelijkertijd is de repressieve dienstverlening op straat voortgezet, heeft de inrichting van de organisatie zijn beslag gekregen en moesten de ambities (Strategische Agenda) worden waargemaakt.

1.7. Verdere visievorming

Voor de verdere toekomst is voor diverse onderwerpen nog afweging en visievorming door het VNOG bestuur nodig. Van verschillende bestuursopdrachten uit de Strategische Agenda zijn de structurele kosten of besparingen niet of nog niet volledig uitgewerkt. Dat gaat in 2019 gebeuren en voor een deel mogelijk in 2020.

De directeur voert zijn Bestuursopdracht in 2019 uit. In de opdracht zijn, naast het op orde brengen van de bedrijfsvoering en de ondersteuning van de posten ook de organisatie inrichting, cultuur, leiderschap, etc. opgenomen als te onderzoeken en uit te werken onderwerpen. Dit is een vervolg op het voormalige programma "Mens & Organisatie". Een uitkomst hiervan kan een meer actieve sturing op mobiliteit zijn, om zo te komen tot de 'juiste mens op de juiste plek'. Voor de Bestuursopdracht zijn geen specifieke middelen geraamd.

De Kadernota 2020 past in een groter traject van visievorming en heroriëntering dat de VNOG nu doorloopt. In de AB-tweedaagse van september zullen fundamentele keuzes voorliggen over de richting die de organisatie opgaat in de verdere toekomst, volgend uit de uitwerking van de Bestuursopdracht van de directeur, bestuurlijke keuzes over ambities en visievorming. Op basis van die keuzes wordt de begroting waar nodig bijgesteld. En gemaakte keuzes zullen een plek vinden in de Kadernota 2021 die in december zal voorliggen (en waar nodig in de daarop volgende Kadernota's).

In de aanloop naar deze tweedaagse is het mogelijk dat er gedurende 2019 tussentijds (in juni) ook al begrotingswijzigingen voorliggen, zodat passend in de lopende visievorming al zaken kunnen worden bijgesteld. Voorts is aan de directie gevraagd om elke uitgave nadrukkelijk tegen het licht te houden. Het traject van visievorming zal uitmonden in de tweedaagse in september.

Het is gebruikelijk dat de Kadernota meerdere jaren vooruit kijkt. Maar juist omdat visievorming nu plaatsvindt, kunnen voor de jaarschijven 2021-2023 van sommige thema's de mogelijke financiële effecten (kosten en besparingen) op dit moment alleen globaal en onder voorbehoud worden genoemd, dan wel als P.M. post. Ze zijn (mede) afhankelijk van de keuzes die het AB in september gaat maken. Deze zaken zijn als ontwikkelingen opgenomen in bijlage 5 van de Kadernota en hebben geen (financieel) effect op 2020. Deze zaken zijn niet meegenomen in de berekeningen.

De Kadernota bevat dus géén voorstellen voor nieuw beleid. De afweging van nieuw beleid 2021 e.v. volgt in de diepgaandere discussies en keuzes in het VNOG bestuur over opgaven, taken en de toekomst van de organisatie.

1.8. Uitvoering aanbevelingen uit diverse rapporten

Met de nu voorliggende Kadernota 2020-2023 wordt uitvoering gegeven aan diverse aanbevelingen die zijn gedaan in onderzoeksrapporten die in 2018 zijn verschenen, en/of wordt een begin gemaakt om hier verder vervolg aan te geven, te weten:

- De 34 aanbevelingen uit het rapport van de Evaluatie jaarrekening 2017 (in bijlage 8 is een overzicht opgenomen van de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen).
- Rapport van de gemeentelijke Commissie n.a.v. de Tweede Financiële Verkenning 2018 (de reparatievoorstellen uit dit rapport zijn verwerkt in hoofdstuk 3).
- De afhandeling van financieel-technische correcties uit het clusterverleden, zoals in de beide hiervoor genoemde rapporten aanbevolen (bijlage 4).
- Het rapport van de visitatie van de VNOG (maart en juni 2018 in het AB behandeld, hoofdstuk 4 gaat hier onder andere op in).

1.9. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de technische uitgangspunten voor de begroting 2020. In hoofdstuk 3 worden de reparatievoorstellen op hoofdlijnen toegelicht. In hoofdstuk 4 worden de eerste stappen benoemd die gezet zijn op weg naar een opgavegerichte begroting. De Kadernota sluit af met een risicoparagraaf, meerjarenperspectief en diverse bijlagen.

2. Begrotingsuitgangspunten begroting 2020

Dit hoofdstuk beschrijft de uitgangspunten voor de begroting 2020.

- Voor de loonkosten wordt uitgegaan van de formatie 3.0. per 1-1-2019 en de daarbij horende functieschalen op de hoogste anciënniteit.
- Voor de kapitaallasten wordt uitgegaan van het geactualiseerde MeerJaren InvesteringsProgramma (MJIP) en naar de vernieuwde ramingsgrondslagen die zijn opgenomen in de toelichting op de investeringen en kapitaallasten in bijlage 6 van de Kadernota.
- Voor de producten RBS en dienstverlening wordt uitgegaan van kostendekkende tarieven.
- Voor de loon- en prijscompensatie baseert de VNOG zich als altijd op de verwachte percentages van het jaar uit de septembercirculaire van het gemeentefonds. Dit wordt uitsluitend vooraf gedaan en niet achteraf verrekend met de feitelijke percentages.
- De prijscompensatie is gebaseerd op het percentage "prijs overheidsconsumptie, netto materieel" uit de septembercirculaire 2018 van het gemeentefonds en bedraagt 1,5%.
- De looncompensatie is gebaseerd op de "loonvoet sector overheid" uit de bovengenoemde circulaire en bedraagt 3,5%.
- Het bedrag aan loon- en prijscompensatie is gebaseerd op de geraamde uitgaven in de begroting 2019 plus de voorgestelde wijzigingen van de begroting 2019 t/m juni 2019, te weten de reparatie op de personeelskosten, op het vrijwilligersbudget en op de exploitatiekosten (onvermijdelijke kosten), alsook de beleidskeuzes 2019 met een structureel karakter.
- In totaal bedraagt voor 2020 de geraamde loon – en prijsontwikkeling € 1.387.000.
- De indexering komt niet volledig ten laste van de gemeenten. Conform de verhouding tussen het aandeel van de rijksbijdrage en de gemeentelijke bijdrage in de totale VNOG inkomsten, komt 86% van de indexering ten laste van de gemeenten en 14% ten laste van de rijksuitkering (BDuR).
- De looncompensatie voor de vrijwilligersvergoedingen komt wel volledig ten laste van de gemeenten.
- De indexering voor 2020 ziet er als volgt uit:

					Verdeling:		
	Begroting 2019	Looncompensatie 3,5%	Prijscompensatie 1,5%	Totaal	BDuR (14%)	Gemeenten (86%)	Totaal
Loonsom	25.941	883	n.v.t.	883	123	760	883
Vergoeding vrijwilligers	7.690	270	n.v.t.	270	n.v.t.	270 (100%)	270
Goederen en diensten	15.616	n.v.t.	234	234	33	201	234
Kapitaallasten	5.454	n.v.t.	Niet 2020	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	54.701	1.153	234	1.387	156	1.231	1.387

Bedragen *1.000

- De totale indexering ten laste van de gemeenten bedraagt € 1.231.000.
- De indexatie van het BDuR gedeelte wordt gedekt uit de verwachte verhoging van de BDuR uitkering.
- De berekening van het rentepercentage voor de begroting 2020 wordt conform de voorschriften die hiervoor vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording gelden bepaald. De omslagrente bedraagt 0,8%.
- Voor de berekening van de kapitaallasten voor de drie overgenomen kazernes wordt uitgegaan van de percentages van de voor de financiering afgesloten geldleningen.

3. Reparatie/onvermijdelijke kosten en beleidskeuzes

In dit hoofdstuk worden de onvermijdelijke (veelal structurele) onderwerpen op hoofdlijnen geschetst, die het gevolg zijn van autonome ontwikkelingen, landelijke keuzes waar de VNOG niet onderuit kan en/of het gevolg van in het verleden te ver doorgevoerde kortingen. Dit vraagt om een reparatie van de begroting. De onderwerpen zijn al eerder gerapporteerd in de Kadernota 2019, het rapport van de Evaluatie Jaarrekening 2017, in de Tweede Financiële Verkenning 2018 en in het rapport van de gemeentelijke Commissie.

Naast reparatie van knelpunten, bevat dit hoofdstuk ook gewenste reparaties. Daarbij staat steeds de maatschappelijke opgave van de VNOG centraal. De gewenste reparaties versterken de uitvoering van deze opgave.

3.1. Totaaloverzicht Kadernota – effect op gemeentelijke bijdrage

	Onderwerp		Beschrijving
	Reparatie personeelsbudget		
PERS001	Reparatie autonome ontwikkelingen, etc.	1.854.000	Afdekking cao/IKB-verhoging, stijging werkgeverslasten, formatie, etc.
IB006	Loonsom beroeps: IB	93.000	Betreft Officier IB IJsselstreek +0,3 Postcommandant / reparatie
		1.947.000	
	Reparatie vrijwilligersbudget		
IB001	Vrijw.budget: reparatie	880.000	Reparaties op het vrijwilligersbudget: foutieve korting, correcties te krap geraamde onderdelen, etc.
		880.000	
	Reparatie exploitatie/onvermijdelijke kosten		
IB007	Reddingsbrigade	10.000	Instandhouding Nationale Reddingsvloot is door Rijk aan regio's overgedragen, zonder budgettoeverdracht.
BO001	Keuringsdagen PPMO (vakb. blijven)	90.000	Aantal benodigde keuringsdagen is hoger door stijging aantal medewerkers en vergrijzing; verder lichte toename tarieven.
BO002	Onderhoud voertuigen	240.000	Onderhoudsbudget in 2016 te veel gekort; bevestigd door rapport United Quality, Evaluatie jaarrekening 2017
BO009	Huurcontract Europaweg door langer blijven	195.000	Ingeboekte korting op huurbudget kan nog niet worden behaald, omdat VNOG de Europaweg pas verlaat als nieuwe meldkamer klaar is.
GH001	Vervallen inkomsten medisch manager	61.500	Detachering van een medewerker aan het Witte Kruis is gestopt, de inkomst moet worden afgeraamd. Technisch niet goed verwerkt in verleden.
BV001	Maandverloning vrijwilligers	20.000	In 2017 mede op verzoek OR overgestapt van kwartaal- naar maandverloning. Per maand betalen is duurder. Alternatief: weer terug naar kwartaalverloning.
BV004	Tweede loopbaanbeleid brandweer	80.000	Landelijk verplicht beleid voor medewerkers met een bezwarende repressieve functie (posten Saba en Vosselmanstraat).
BV007	Uitvoering Informatiebeleidsplan	300.000	Informatiebeleidsplan is vastgesteld. Extra middelen nodig voor licenties, connectiviteit, netwerk over alle kazernes, telecom.
BV011	Verplichte bijdrage aan IFV	43.500	IFV heeft besloten dat de regio's meer moeten gaan betalen; zienswijze van VNOG met verzoek dit niet te doen, heeft IFV niet overgenomen.
BV012	Verzekeringen - onontkoombare premiestijging	151.000	Wagenpark- en ongevalverzekering is aanbesteed met zeven andere regio's. Premie is gestegen (landelijke ontwikkeling). Oude premie was erg laag.
AD003	Projectkosten landelijke meldkamer	25.000	Directeuren van vijf oostelijke regio's hebben besloten om samen projectgroep voor transitie te bekostigen. Kosten lopen t/m 2022.
	Onvermijdelijke kosten per 2020		
GH004	Vervangen operationele GHOR kleding OVD 2020	21.000	Landelijk kledingpakket ingevoerd. Oude kledingpakket bestaat niet meer. Incidentele kosten 2020.
BV013	Actief aanbieden vaccinatie	79.000	Vaccinatie wordt niet aan alle posten actief aangeboden. Wettelijk verplicht. Inhaalslag incidenteel 64.000 in 2020. Structurele kosten 15.000 per jaar.
AD002	Landelijke meldkamer: verlaging BDUR	635.000	BDUR 2020 wordt verlaagd door Rijk vanwege invoering landelijke meldkamer.
MN003	Landelijke meldkamer: besparing	-550.000	Besparing door komst landelijke meldkamer.
		1.401.000	
BO014	Services besparingen	-20.000	Door verdere digitalisering is afname in kosten voor drukwerk, kopie en kantoorbenodigdheden. Besparing raakt de service aan posten/burgers niet.
TC001	Technische correcties	-33.000	Per saldo effect van verwerking technische correcties voormalige clusterbegrotingen.
	Subtotaal	4.175.000	
	Gewenste reparaties en keuzes 2020		
IB005	Vrijw. budget: dagbez. Doetinchem/Zutphen	100.000	Om dagbezetting te garanderen (VNOG-personeel en vrijwilligers). Extra kosten inroosteren vrijwilligers. Keuzes maken in 2019 t.b.v. beleid 2020.
BO005	Correctie exploitatie dienstkleding	110.000	Op basis van het vastgestelde kledingreglement / landelijk beleid zijn er onvoldoende middelen. Alternatief: kledingreglement aanpassen.
BO006	Materialen vakbekwaam blijven /worden	60.000	Jaarlijks onderhoud aan gekochte materialen. Alternatief is gebruiken van middelen op operationele voertuigen; die zijn dan vaker buiten dienst.
BV008	Communicatie, o.a. werving vrijwilligers	15.000	Bedrag nodig voor werving en interne/externe communicatie. Er is geen wervingsbudget. Bij niet honoreren geen wervingsactiviteiten mogelijk.
CB004	Budget bevolkingszorg	10.000	Verschuiving budget van gemeenten naar regio op verzoek CSO. Totaal bedrag hoger maar nu alleen een deel overhevelen naar begroting VNOG en mogelijke aanvullende kosten anders dekken eventueel via aparte facturen aan gemeenten.
BO015	Chauffeurstrainingen	60.000	Structurele dekking voor trainingen voor chauffeurs ontbreekt. Ongetrainde chauffeurs vormen risico. Alternatief: snijden elders in oefenprogr.
BO016	Zagen onder spanning	35.000	Training om zagen te specialiseren, zagen kan nl. gevaarlijk zijn. Het is niet wettelijk verplicht om hier een specialisme van te maken.
BO017	Vakbekw. blijven Opera. Functionarissen / GHOR	57.000	Trainingsweken Operationele Functionarissen zijn weg bezuinigd. Geen wettelijke eis, maar VNOG scoort vergeleken met andere regio's ondermaats, voldoet niet aan branchestandaarden. Voor de GHOR betreft het meer maatwerk op de functionaris, passend bij laatste onderwijskundige inzichten.
GH005		447.000	
KAP001	Reparatie kapitaallasten	n.v.t. 2020	Voor 2020 geen reparatie nodig op kapitaallastenbudget. Verwachte reparatie 2021: 100.000, 2022: 700.000, 2023: 715.000. Zie bijlage in Kadernota.
BO/GH	Kapitaallast vanwege nieuwe kredieten 2020	n.v.t. 2020	Nieuwe kredieten 2020, kapitaallast per 2021 Vervanging bluspakken (73.920), ademlucht (54.108), applicaties/systemen GHOR voertuigen (7.740). Besluitvorming in 2019.
	Totaal Kadernota 2020-2023	4.622.000	
INDX001	Loon-/prijsindex 2020 t.l.v. de gemeenten	1.231.000	Reguliere index, gebaseerd op percentages Gemeentefonds.
	Totaal 2020	5.853.000	

3.2. Toelichting reparatie – op hoofdlijnen

De Kadernota volgt de aanbevelingen uit het rapport van de Evaluatie Jaarrekening 2017 en het rapport van de gemeentelijke Commissie. De Commissie heeft aangegeven dat de tekorten op de volgende onderdelen ontstaan:

- Loonkosten (algemeen): als gevolg van autonome ontwikkelingen, zoals cao-verhoging, verhoging werkgeverslasten, etc.
- Vrijwilligersvergoedingen: correcties te krap geraamde budgetten, etc.
- Diverse exploitatiebudgetten, vooral:
 - ICT: meerkosten door licenties, connectiviteit, netwerk, telecom, conform eerder vastgestelde Informatiebeleidsplan.
 - Onderhoud materieel: correctie van de te ver doorgevoerde korting, gestaafd door extern onderzoek.
 - Reeds geraamde korting op huur huisvesting Europaweg uitstellen: korting is nu nog niet te behalen, omdat VNOG de Europaweg pas verlaat bij opening nieuwbouw meldkamer.
 - Opleiden, kleding en vakbekwaamheid: meerkosten o.a. als gevolg van de naleving van het vastgestelde kledingbeleid en de werving van nieuwe vrijwilligers.

De gemeentelijke Commissie heeft gekeken naar reparatie van knelpunten, op basis van het huidige beleid en dienstverleningsniveau en de huidige organisatie-inrichting.

Er zijn ook mogelijkheden voor efficiëncyslagen en versoberingen geïnventariseerd en afgewogen binnen de huidige beleidskaders, zonder de wettelijke en maatschappelijke opgave geweld aan te doen. De uitkomst van efficiëncyslagen en versoberingen is nu nog beperkt. Nadrukkelijk worden verdere mogelijkheden tot bezuinigingen en versoberingen onderzocht, zoals genoemd door de gemeentelijke Commissie, om te bezien in hoeverre daarmee besparingen gerealiseerd kunnen worden. Verdere vervolgstappen daarna zijn mede afhankelijk van nog te volgen besluitvorming in het bestuur. Tenslotte is ook het effect van de financieel-technische correcties van onderwerpen uit het clusterverleden meegenomen (zie bijlage 4).

De reparatievoorstellen bedragen in totaal € 4.175.000. Als ervoor gekozen wordt om niet (volledig) te repareren, dan zal dit ertoe leiden dat niet alle knelpunten kunnen worden opgelost en er zal dan elders in de begroting moeten worden bespaard op het voorzieningenniveau en de uitvoering van de maatschappelijke opgave.

In bijlage 1 worden de individuele onderwerpen in detail toegelicht.

3.3. Toelichting gewenste reparaties en keuzes 2020 - hoofdlijnen

Naast reparatie van knelpunten, bevat de Kadernota ook voorstellen voor gewenste reparaties/keuzes 2020. Daarbij staat steeds de maatschappelijke opgave van de VNOG centraal. De voorstellen versterken de uitvoering van deze opgave (zie hoofdstuk 1), dan wel versterken zij (in het verlengde van die opgave) de ondersteuning van de posten.

In bijlage 1 worden de individuele onderwerpen in detail toegelicht.

3.4. Indexering

Tenslotte is ook de reguliere loon- en prijsindex voor 2020 opgenomen die ten laste komt van de gemeenten, conform de uitgangspunten uit hoofdstuk 2.

4. Eerste stappen naar een opgavegerichte begroting

Het dagelijks bestuur heeft de opdracht gegeven om de begroting vanaf 2020 meer op-gavegericht in te richten. Door het opgavegericht begroten toe te passen, wordt beoogd doelgerichter keuzes te kunnen maken en (bij) te kunnen sturen. Alle inspanningen die de organisatie verricht dienen in het teken te staan van de opgave van de organisatie. De inspanningen zullen hier dan ook aan getoetst worden.

De organisatiestructuur is leidend bij het opstellen van de begroting. Door het opgavegericht begroten wordt dit aangevuld met een benadering vanuit de opgaven van de organisatie, opdat ook hierover financiële informatie wordt gegenereerd en sturing kan plaatsvinden. Dit vraagt om een aanvulling van sturing van afdelingen & activiteiten met een integrale benadering vanuit de opgaven.

De financiën zullen worden gekoppeld aan deze opgaven. Bezien wordt op welke manier de financiële informatievoorziening gekanteld wordt en hoe dit in de begroting vorm krijgt. Uiteraard zal dit hand in hand moeten gaan met een goed overzicht van de financiën per organisatieonderdeel. Dit is nodig voor een goede budgetbewaking om financieel in control te komen.

De opgaven van de VNOG heeft u in de inleiding reeds kunnen lezen, namelijk:

1. Het voorkomen en beperken van incidenten, rampen en crises
2. Het bestrijden van incidenten, rampen en crises
3. Herstel van ontwrichte situaties

Daarbij is in het organisatieplan vastgesteld hoe hier uitvoering aan wordt gegeven:

4. Risicogericht werken:

De VNOG legt zich toe op de taak van adviseur (brand-)veiligheid en zelfredzaamheid op basis van risico's. Het risicoprofiel vormt hiervoor de basis. Ook de repressieve organisatie is gebaseerd op risico's.

5. Informatiegestuurd werken:

Goede besluitvorming en effectieve inzet wordt mogelijk gemaakt doordat de betrokken spelers een actueel gedeeld beeld van de situatie hebben. Daarbij is het doel: altijd juiste informatie, in de juiste vorm, op het juiste moment op de juiste plaats te hebben.

6. Zelforganiserend vermogen stimuleren:

De VNOG vindt het belangrijk om burgers, bedrijven en instellingen op basis van deskundig advies over (brand-)veiligheid in de gelegenheid te stellen om zelf te kiezen voor een meer (brand-)veiligere situatie. De VNOG stimuleert ontwikkelingen die uit de samenleving komen en maakt plannen op basis van behoeften in de samenleving.

Ook is in het organisatieplan een opgave voor de bedrijfsvoering geformuleerd:

7. Doelmatige en mensgerichte bedrijfsvoering voeren:

Een organisatie waarbij sprake is van eenduidigheid in beleid en aansturing, een solide financiële positie en beheersing en een rechtvaardige en transparante financiering. De VNOG is een organisatie waar met passie, plezier en ambitie samengewerkt wordt aan de veiligheid van de samenleving. De medewerkers staan centraal in de organisatie en krijgen de ruimte om te leren en te ontwikkelen.

In totaal betekent dit dus zeven opgaven. Op basis van die opgaven, de ambities van het bestuur voor deze opgaven en de keuzes die het bestuur daaromtrent vervolgens maakt, wordt financieel inzicht gegeven. Dit betekent dat inzichtelijk wordt wat geïnvesteerd wordt op de verschillende opgaven en waar bijsturing noodzakelijk is. In bijlage 7 is een eerste overzicht gemaakt van deze insteek. Hieruit volgt dat de VNOG op dit moment de nadruk legt op haar incidentbestrijdende opgave.

Om opgavegericht te werken is tijd nodig. Dit wordt geleidelijk ingevoerd. De wijze waarop de VNOG dit gaat invoeren, wordt nog nader bepaald. In de komende begroting 2020 worden de eerste stappen gezet. De afdelingsprogramma's in deze begroting worden meer vanuit de zeven opgaven beschreven. En de programma's Incidentbestrijding en Brandweerondersteuning krijgen als eerste prioriteit om opgavegericht op te bouwen.

5. Risico's en ontwikkelingen

Dit hoofdstuk gaat in op de risico's en ontwikkelingen.

5.1. Risico's

1. Arbeidshygiëne

Er wordt landelijk beleid ontwikkeld over arbeidshygiëne van brandweerlieden. Dit kan op den duur leiden tot structurele stijging op de begrotingsposten 'materiaal', 'uren vrijwilligers' en mogelijk 'huisvesting'.

Naar verwachting zal er een brancherichtlijn komen en moeten nieuwe taken en materialen worden ingevoerd. Hierbij is aanvullend opleiding, oefenen en onderhoud nodig. De ontwikkelingen brengen verplichtingen met zich mee die onvermijdelijk zullen zijn. Over de exacte invulling kunnen wellicht op onderdelen nog door de VNOG zelf richtlijnen en beleidskeuzes worden gemaakt.

Begin 2019 verschijnt de RI&E. Na de RI&E volgt een plan van aanpak dat over meerdere jaren loopt. Bedragen kunnen substantieel zijn. In het land worden bedragen tussen de € 800.000 en € 3,5 mln per veiligheidsregio genoemd.

2. Vijf personele regelingen ongevallen

Er is een nieuwe Ongevallenverzekering. Samen met zes andere veiligheidsregio's is deze Ongevallenverzekering aanbesteed. In de nieuwe Ongevallenverzekering zijn vijf typen risico's (die wel in de oude polis zaten) niet meer opgenomen. Uit het verleden bij de zeven veiligheidsregio's blijkt namelijk dat de kans dat een beroep wordt gedaan op deze vijf vergoedingen laag tot zeer laag is.

Het is de insteek dat het personeel wel dezelfde dekking blijft houden. Daarom zijn door het DB vijf personele regelingen vastgesteld die een directe vertaling zijn van de oude polisvoorwaarden. Via de regelingen behoudt het personeel gelijke rechten en voorwaarden. De veiligheidsregio's gaan voor deze vijf onderwerpen voortaan zelf het risico dragen. In een geval waarin een claim niet binnen regulier budget is op te vangen, zal een beroep worden gedaan op het weerstandsvermogen.

Omdat conform vastgesteld beleid de gemeenten voor 50% van het weerstandsvermogen van de VNOG garant staan, kan dit hen dan ook raken. Zoals aangegeven is de kans op dit risico zeer klein en daarom hoeft het weerstandsvermogen voor dit risico niet te worden opgehoogd. Volgens het vastgestelde weerstandsbeleid worden namelijk risico's met een kleine kans niet gekwantificeerd.

	Risico's (*€ 1.000)	
1.	Arbeidshygiëne	800
2.	Vijf personele regelingen ongevallen	pm

5.2. Overige ontwikkelingen

Op overige ontwikkelingen kan normaliter tijdig worden bijgestuurd.

	Overige ontwikkelingen
1.	Demografische ontwikkeling en kortere doorlooptijd vrijwilligers / arbeidsverhoudingen
2.	Arbeidstijdenwet
3.	Synchronisatie regelingen vrijwilligers
4.	Landelijke Meldkamersamenwerking, LMS
5.	Voortzetting Regionaal Brandmeld Systeem
6.	Voortraject en toepassing demarcatie huisvesting
7.	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren / Europese regelgeving
8.	Gevolgen Participatiewet

9.	Gevolgen evaluatie Wet veiligheidsregio's
10.	Gevolgen Omgevingswet
11.	Wegvallen IOV-subsidiegelden
12.	Aanbestedingsrisico

Toelichting

1. Demografische ontwikkeling en kortere doorlooptijd vrijwilligers / arbeidsverhoudingen

De maatschappelijke trends van demografische ontwikkelingen raken mogelijk ook de brandweer. Verder is te zien dat de jongeren die bij de brandweer komen, minder lang bij de brandweer blijven. De binding met de brandweer is minder sterk dan in het verleden. Dit betekent dat er vaker moet worden gekeurd, geworven, opgeleid en dat vaker nieuwe medewerkers van eigen persoonlijke beschermingsmiddelen moeten worden voorzien. Dit heeft effect op diverse begrotingsposten.

Ook de arbeidsverhoudingen zelf zijn aan het verschuiven, dit raakt de inrichting van de organisatie met vrijwilligers, het gaat daarbij om vraagstukken als:

- Meer mensen op piket
- Vrijwilligers worden steeds beroepsmatiger

De Wnra / Europese regelgeving speelt hierbij ook een rol (zie punt 7).

Op veel posten spelen vrijwilligers een rol bij taken rondom materieel & logistiek (momenteel is dat om te rekenen naar circa 6,4 fte). 'Minder vrijwilligers' kan er ook toe leiden dat deze taken op een andere wijze moeten worden opgevangen (bijv. door vast personeel), waar ook meerkosten uit zullen volgen. De exacte gevolgen van deze trend zijn nu nog niet te voorzien, maar dit onderwerp vraagt om een aandachtige monitoring, zodat tijdig maatregelen kunnen worden getroffen.

2. Arbeidstijdenwet

Bij de VNOG zijn medewerkers vaak op meerdere manieren verbonden aan de organisatie: als dagdienst-/kantoormedewerker, als (brandweer)vrijwilliger, als instructeur via een externe organisatie, etc. Individuen met meerdere rollen kunnen echter een zodanige hoeveelheid uren gaan maken, dat dit kan leiden tot overtredingen van de Arbeidstijdenwet. Dit kan leiden tot boetes.

3. Synchronisatie regelingen vrijwilligers

Nu alle vrijwilligers onder de VNOG vallen (één entiteit) worden de oude (aanvullende) lokale vergoedingen en uitbetalingen uit de voormalige clusters gesynchroniseerd. In 2017 en 2018 is gewerkt aan één regiobrede set, die in de loop van 2019 (al dan niet stapsgewijs) van kracht moet worden.

4. Landelijke Meldkamer Samenwerking, LMS

- De landelijke meldkamer wordt geleidelijk opgebouwd. In de opbouwfase zal de VNOG moeten bijdragen aan de projectkosten.
- De totale landelijke beheerskosten worden geschat op € 14 mln. Dit wordt gedekt door een voorgestelde uitname uit de BDUR. Deze uitname heeft voor de VNOG als gevolg dat er structureel € 635.000 op de BDUR wordt gekort. De huidige jaarlijkse beheerskosten voor de meldkamer bedragen circa € 550.000. Indien uitgegaan wordt van gelijkblijvende kosten betekent dit per saldo een tekort voor de VNOG van € 85.000 per jaar. Het voorstel is om dit bedrag in te verdienen in de vorming van de meldkamer in Oost-Nederland. In het stadium waarin deze samenvoeging zich nu bevindt, zijn hierover nog geen harde uitspraken te doen.
- Er zijn nog diverse onzekerheden omtrent de LMS en zaken moeten nog uitgewerkt worden. Het is daardoor mogelijk dat het tekort voor de VNOG hoger zal liggen dan € 85.000.

- Het Ministerie heeft een eenmalige bijdrage gedaan voor de transitiekosten (frictiekosten) van € 15 mln. De veiligheidsregio's hebben onderling de verdeelsleutel hiervoor afgesproken. De VNOG heeft € 500.000 ontvangen. De financiële consequenties voor de transitiekosten zijn nog niet exact te benoemen. Deze zijn afhankelijk van het verloop van de samenvoeging van de vier meldkamers van de vijf oostelijke veiligheidsregio's en hun financiële afspraken.
- In 2020 gaan 4 medewerkers van beheer MON over naar de Politie (uitvoering samenvoegingsovereenkomst). Mogelijk ontstaan hierbij frictiekosten. De Politie biedt al het personeel een recht van overgang aan, maar er is een mogelijkheid om niet te willen overgaan. Op dit moment is niet te zeggen welke frictiekosten zullen volgen en wat de hoogte zal zijn. Dit zal blijken in de loop van 2019 als gesprekken hierover van start gaan.
- In 2022 gaat de nieuwe meldkamer van start. Mogelijk kunnen er vanaf 2020 vooruitlopend hierop al stappen worden gezet. Uitgaande van het scenario dat er minder centralisten achter de tafels komen dan er nu in de vier meldkamers actief zijn, ontstaan er frictiekosten.
- Daarnaast zal de meldkamer tot 2022 op sterkte moeten blijven en extra verloop kan plaatsvinden, wat weer extra kosten met zich meebrengt. Daarnaast is het ontstaan van nieuwe functies binnen de meldkamer aan de orde.
- Momenteel worden er vanuit de afdeling Bedrijfsvoering diensten geleverd richting de meldkamer (communicatie en financiële administratie), waarvoor de VNOG een bijdrage ontvangt vanuit de Meldkamer Oost Nederland. Afhankelijk van de keuzes en inrichting van de nieuwe meldkamer, kan deze inkomst vervallen (ontvangen bedragen: € 7.750 Communicatie, € 55.000 Financiële administratie, Totaal: € 62.750).

Bestuurlijk is het standpunt van de VNOG altijd geweest dat dezelfde kwaliteit moet blijven en dat er (op termijn) geen extra budget naar de meldkamer zal gaan. Het is de vraag of deze insteek stand kan houden.

5. Voortzetting Regionaal Brandmeld Systeem n.a.v. landelijke discussie

Diverse ontwikkelingen maken op termijn een andere inrichting van het Openbaar Brandmeld Systeem (OMS-stelsel) noodzakelijk, mede gezien de samenvoegingen van regionale meldkamers naar tien meldkamergebieden. Het toekomstvast herinrichten van het OMS dient fasegewijs binnen de kaders van wet- en regelgeving plaats te vinden middels een zorgvuldige transitie, ook richting de burgers die al jaren gebruik maken van de OMS dienstverlening. Veiligheid en continuïteit m.b.t. de uitvoering van de kerntaken dient steeds zo goed mogelijk gewaarborgd te worden waarbij ook gelet moet worden op het voorkomen van nodeloze alarmeringen en onnodig uitrukken van de brandweer. Vanwege de overdracht van OMS meldingen op termijn naar het landelijke meldkamerdiensten-centrum (MDC) zullen nadelige effecten in de begroting ontstaan.

6. Voortraject en toepassing demarcatie huisvesting

De VNOG maakt gebruik van gemeentelijke gebouwen en gebouwen in eigendom. De gebruiksrelaties en beheerstaken zijn nog niet altijd (en nog niet voor alle locaties) uitgewerkt/vastgelegd. Ook de eigendomsrelaties van bepaalde middelen in de kazernes (bijv. inventaris, installaties) zijn soms niet vastgelegd. Helderheid omtrent gebruik, beheer, (financiële) verantwoordelijkheden en wederzijdse verwachtingen wordt beoogd in het project 'Demarcatie'.

7. Wet normalisering rechtspositie ambtenaren / Europese regelgeving

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) heeft tot doel om per 1 januari 2020 de ambtelijke status van overheidspersoneel te wijzigen. Vanaf deze datum valt het overheidspersoneel (uitgezonderd Politie- en Defensiepersoneel) onder het reguliere arbeidsrecht (Burgerlijk Wetboek wordt van toepassing) en vervalt de ambtelijke aanstelling (wordt vervangen door een arbeidsovereenkomst).

De Wnra kan een groot effect hebben op het stelsel van de brandweezorg en kan leiden tot het (gedeeltelijke of volledig) einde van de vrijwillige brandweer. Gevolg hiervan kan een kostenstijging zijn van 30% tot 50% (circa € 3,2 tot € 4 mln) voor de vrijwilligersvergoedingen vanwege verplichte pensioenopbouw, sociale zekerheidsrechten, etc. Binnen het Burgerlijk Wetboek (BW) is de huidige rechtspositie van de vrijwilligers namelijk niet mogelijk. Ook de brandweervrijwilligers vallen dan onder het reguliere arbeidsrecht en worden dan werknemers. Er worden mogelijkheden onderzocht om ook het vrijwillig brandweerpersoneel uit te zonderen van de Wnra. Maar zelfs al zou dit lukken, dan is het ook nog mogelijk dat op grond van Europese regelgeving de huidige rechtspositie van brandweervrijwilligers aangepast moet worden.

8. Gevolgen Participatiewet

De Participatiewet verplicht overheden om een bepaald aantal doelgroepmedewerkers in te zetten in het kader van de vergroting van hun participatie. De VNOG heeft dit beperkt uitgewerkt. De Participatiewet biedt kansen om gebruik te maken van Social Return (bijv. inzet van doelgroepmedewerkers voor niet-repressieve activiteiten). Er is een financieel risico. Als niet voldaan wordt aan de Participatiewet zijn boetes mogelijk tot € 5.000 per fte.

9. Gevolgen evaluatie Wet veiligheidsregio's

De evaluatie van de Wet veiligheidsregio's vindt plaats in 2019. Afhankelijk van de uitkomsten van deze evaluatie kunnen er aanpassingen op de wet worden doorgevoerd, die bijvoorbeeld vanaf 2020 effect kunnen hebben. Wat dit effect is en of er financiële gevolgen zijn, is nu nog ongewis. Er kunnen bijvoorbeeld nieuwe eisen aan de veiligheidsregio's worden gesteld omtrent opkomsttijden, opleiding, functies en piketten.

10. Gevolgen Omgevingswet

In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. In 2029 moet de wet zijn geïmplementeerd. De wet heeft gevolgen voor de VNOG als adviseur van het bevoegd gezag op de domeinen veiligheid en gezondheid. De VNOG moet een omslag maken van het adviseren op niveau van vergunningen naar advisering op niveau van omgevingsvisie en omgevingsplan. Dit vraagt onder meer andere competenties en vaardigheden, die waar mogelijk ontwikkeld moeten worden. De Omgevingswet is opgenomen op de Strategische Agenda van de VNOG. Op 1 november 2018 heeft het AB de Omgevingsvisie van de VNOG behandeld, waarin de ontwikkelingen zijn opgenomen. In 2019 wordt de visie concreet uitgewerkt en voorgelegd aan het AB. Vervolgens kunnen de (financiële) consequenties worden meegenomen in de Kadernota 2021-2024.

11. Wegvallen IOV-subsidiegelden

De VNOG krijgt circa € 130.000 IOV-subsidiegelden voor de werkzaamheden (advies en toezicht) die worden uitgevoerd bij BRZO bedrijven. Veel werkzaamheden hebben betrekking op bedrijven buiten de VNOG (Oost 5). Deze subsidie wordt verstrekt door het Landelijk Expertisecentrum Brandweer BRZO en is bedoeld om de kwaliteit van de inspecteurs op hoog niveau te houden. Er zijn een aantal waarschuwingen vanuit het land geweest dat de verwachting is dat deze gelden de komende jaren (mogelijk per 2020) worden afgebouwd tot 0. Met deze gelden zijn in eerste instantie twee formatieplaatsen bij afdeling Risicobeheersing bekostigd. Inmiddels is dit structureel in de formatie van RB opgenomen en komen de gelden terecht in de algemene dekkingsmiddelen.

12. Aanbestedingsrisico

De VNOG besteedt aan via aanbestedingsprocedures. Als diensten of producten als gevolg van aanbestedingsresultaten voordeliger kunnen worden ingekocht, leidt dit tot voordelen. Het kan echter ook voorkomen dat producten en diensten duurder worden als gevolg van een aanbestedingsuitkomst. Dit vormt een algemeen risico dat niet vooraf is

in te calculeren. De VNOG is van plan om de financiële gevolgen van aanbestedingen door te vertalen in de hoogte van de door het AB verstrekte krediet en dit als krediet-aanpassing aan het AB voor te leggen.

6. Financieel meerjarenperspectief 2020-2023

Overzicht van baten en lasten	2020				2021				2022				2023			
	Incidentele lasten	Incidentele baten	Structurele lasten	Structurele baten	Incidentele lasten	Incidentele baten	Structurele lasten	Structurele baten	Incidentele lasten	Incidentele baten	Structurele lasten	Structurele baten	Incidentele lasten	Incidentele baten	Structurele lasten	Structurele baten
01 Programma Risicobeheersing	-	130.526	4.704.700	165.220	-	130.526	4.704.700	165.220	-	130.526	4.662.700	165.220	-	130.526	4.662.700	165.220
02 Programma Incidentbestrijding	-	-	11.948.507	14.640	-	-	11.948.507	14.640	-	-	11.948.407	14.640	-	-	11.948.407	14.640
Formatie incidentbestrijding			93.000				93.000				93.000				93.000	
Reparatie vrijwilligersbudget			880.000				880.000				880.000				880.000	
Reddingsbrigade			10.000				10.000				10.000				10.000	
Dagbezetting Doetinchem en Zutphen			100.000				100.000				100.000				100.000	
03 Programma Brandweerondersteuning	-	-	18.170.691	1.307.288	-	-	18.468.691	1.217.288	-	-	18.268.791	1.194.788	-	-	18.343.791	1.194.788
Keuringsdagen PPMO			90.000				90.000				90.000				90.000	
Onderhoud voertuigen			240.000				240.000				240.000				240.000	
Huurcontract Europaweg	195.000				195.000											
Appl.systemen GHOR-voertuigen (kapitaallasten)							7.740				7.680				7.620	
Besparingen services			-20.000				-20.000				-20.000				-20.000	
Dienstkleding			110.000				110.000				110.000				110.000	
Materialen vakbekwaam blijven en worden			60.000				60.000				60.000				60.000	
Chauffeurstrainingen			60.000				60.000				60.000				60.000	
Zagen onder spanning			35.000				35.000				35.000				35.000	
Vervanging bluspakken (kapitaallasten)							73.920				73.360				72.800	
Vervanging ademlucht (kapitaallasten)							54.108				53.707				53.306	
04 Programma Crisisbeheersing	-	-	1.293.900	-	-	-	1.292.900	-	-	-	1.292.900	-	-	-	1.291.900	-
Budget bevolkingszorg			10.000				10.000				10.000				10.000	
05 Programma GHOR	-	-	1.549.000	61.500	-	-	1.549.000	61.500	-	-	1.549.000	61.500	-	-	1.549.000	61.500
Vervallen inkomsten medisch manager				-61.500				-61.500				-61.500				-61.500
Vakbekwaam blijven operationeel functionarissen GHOR			57.000				57.000				57.000				57.000	
Vervanging operationele GHOR-kleding OvD	21.000															
06 Programma MON	-	-	2.673.960	1.282.756	-	-	2.673.960	1.282.756	-	-	2.673.960	1.282.756	-	-	2.673.960	1.282.756
07 Programma Bestuur en Bedrijfsvoering	-	-	10.967.900	5.100	-	-	11.337.900	5.100	-	-	11.257.900	5.100	-	-	11.218.900	5.100
Maandverloning vrijwilligers			20.000				20.000				20.000				20.000	
Tweede loopbaanbeleid brandweer			80.000				80.000				80.000				80.000	
Uitvoering informatiebeleidsplan			300.000				300.000				300.000				300.000	
Verplichte uitgave aan Instituut Fysieke Veiligheid			43.500				43.500				43.500				43.500	
Premiestijging verzekeringen			151.000				151.000				151.000				151.000	
Actief aanbieden vaccinatie	79.000						15.000				15.000				15.000	
Communicatie, werving vrijwilligers			15.000				15.000				15.000				15.000	
08 Programma Directie, Control en Staf	320.000	-	421.850	-	320.000	-	421.850	-	320.000	-	421.850	-	320.000	-	421.850	-
Projectkosten - landelijke meldkamer	25.000				25.000				25.000							
09 Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	1.341.556	50.112.034	-	-	1.205.556	50.186.034	-	-	1.222.956	50.763.934	-	-	1.199.956	50.775.934
Reparatie personeelsbudget				-1.854.392				-1.854.392				-1.854.392				-1.854.392
Saldo verlaging BDuR en wegvallen kosten Meldkamer			85.000				85.000				85.000				85.000	
Technische correcties			-198.328	-165.220			-198.328	-165.220			-198.328	-165.220			-198.328	-165.220
Loon- en prijsindex 2020			1.387.000				1.387.000				1.387.000				1.387.000	
Verhoging gemeentelijke bijdragen				5.853.000				5.903.768				5.707.747				5.681.726
Verhoging BDuR ivm loon- en prijscompensatie 2020				156.000				156.000				156.000				156.000
Afrondingsverschillen			-284				-284				-284				-284	
10 Programma Brandweerkazernes in eigendom en overgangsrecht	-	-	3.093.403	3.093.403	-	-	3.093.403	3.093.403	-	-	3.093.403	3.093.403	-	-	3.093.403	3.093.403
Totaal Exploitatie	640.000	130.526	59.773.355	59.969.829	540.000	130.526	60.455.123	60.004.597	345.000	130.526	60.149.502	60.363.976	320.000	130.526	60.160.481	60.349.955
Onttrekking/Toevoeging reserves	-	313.000	-	-	-	860.000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Generaal	640.000	443.526	59.773.355	59.969.829	540.000	990.526	60.455.123	60.004.597	345.000	130.526	60.149.502	60.363.976	320.000	130.526	60.160.481	60.349.955

Bijlagen

Bijlage 1. Reparatie / onvermijdelijke kosten en keuzes**Reparatie personeelsbudget**

Personeelsbudget																																																																																						
PERS001	1.854.000 structureel Gezien het aandeel van de personeelskosten in de totale begroting van de VNOG vormt deze post het meest wezenlijke onderdeel van de begroting. De loonkosten van de VNOG, inclusief vrijwilligers, maken afgerond circa 60% van de totale kosten uit. Deze verhouding is anders dan bij de gemeentelijke exploitatie begrotingen; voor een gemeente ligt dat meer in lijn van circa 15%. Onder andere cao-stijgingen werken bij de VNOG daardoor veel meer door dan bij gemeenten het geval is. De hierna gepresenteerde benodigde reparatie op het personeelsbudget is onder andere het gevolg van autonome ontwikkelingen, zoals de afgesloten cao-gemeenten (cao-verhoging salarissen 1% (1-8-2017) en 1,5% (1-1-2018), de stijging van werkgeverslasten (van 25,5% naar 26,5%) en stijging IKB-budget (0,75%). De looncompensatie in de begroting 2018 bedroeg 1%. Dit is onvoldoende om de cao-verhoging en andere autonome ontwikkelingen te kunnen dekken. Bovendien treedt er in zijn algemeenheid steeds een vertragend effect op, omdat de VNOG al zeer vroegtijdig haar begrotingsuitgangspunten moet opstellen, waaronder de hoogte van de toe te passen loonindex. Dit is een gevolg van de gemeenschappelijke regeling en de gekozen werkwijze dat maar éénmaal per jaar, bij de Kadernota, financiële effecten worden voorgelegd. De Kadernota voor een bepaald jaar verschijnt echter al in het najaar van twee jaar daarvoor. Hierdoor sluit de raming van de loon- en prijsmutaties niet aan bij de daadwerkelijke ontwikkeling van zowel de loonkostenontwikkeling als de prijsontwikkeling. Zonder hierop te anticiperen blijft ieder jaar een tekort gehandhaafd bij de begroting ten opzichte van de realiteit als de daadwerkelijke loon- en prijsstijging hoger was dan de toegepaste indexering. Een tekort dat steeds groter wordt, gezien het cumulatieve effect. De gemeentelijke Commissie Van der Jagt – Van Arkel heeft aanbevelingen gedaan om hier een keer in te brengen. De opvolging van deze aanbevelingen volgt nog.																																																																																					
	<table><tr><th colspan="3">Personeelskosten 2020</th></tr><tr><td>Formatie 3.0</td><td></td><td>24.962.000</td></tr><tr><td>Medewerkers van werkbedrijf Lucrato</td><td></td><td>35.000</td></tr><tr><td>Onregelmatigheidstoelagen:</td><td></td><td></td></tr><tr><td>– Incidentbestrijding</td><td></td><td>294.000</td></tr><tr><td>– MON</td><td></td><td>118.000</td></tr><tr><td>Piketvergoedingen:</td><td></td><td></td></tr><tr><td>– ROF</td><td></td><td>589.000</td></tr><tr><td>– MON</td><td></td><td>32.000</td></tr><tr><td>Forensenvergoeding</td><td></td><td>269.000</td></tr><tr><td>Dienstreizen</td><td></td><td>83.000</td></tr><tr><td>Stelpost postcommandanten bij IB leidinggevend</td><td></td><td>124.000</td></tr><tr><td>Bovenschaligheid</td><td></td><td>600.000</td></tr><tr><td>Garantietoelagen</td><td></td><td>pm</td></tr><tr><td>Overwerk</td><td></td><td>pm</td></tr><tr><td>Saldo aan- en verkoop verlof</td><td></td><td>pm</td></tr><tr><td>Diverse andere kosten, ambtsjubilea, verhuiskosten, gratificaties</td><td></td><td>pm</td></tr><tr><td>Bijdrage in salariskosten van de MON:</td><td></td><td></td></tr><tr><td>– Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ)</td><td></td><td>-518.000</td></tr><tr><td>– MON-beheer</td><td></td><td>-206.000</td></tr><tr><td>– Bijdrage VRIJ in onregelmatigheidstoelagen en piket MON</td><td></td><td>-58.000</td></tr><tr><td>Totaal op basis van cao 2018 plus 3,4% looncompensatie 2019 plus 3,5% 2020</td><td></td><td>26.324.000</td></tr><tr><td>Opleidingsbudget 2% van de loonsom</td><td></td><td>499.000</td></tr><tr><td>Te ramen in de primitieve begroting 2020</td><td></td><td>26.823.000</td></tr><tr><td>Waarvan beschikbaar:</td><td></td><td></td></tr><tr><td>– Looncompensatie 2020 en effect op 2% opleidingsbudget</td><td>883.000</td><td></td></tr><tr><td>– Opgenomen in primitieve begroting 2019 e.v.</td><td>24.086.000</td><td></td></tr><tr><td>Verschil</td><td>1.854.000</td><td></td></tr></table>	Personeelskosten 2020			Formatie 3.0		24.962.000	Medewerkers van werkbedrijf Lucrato		35.000	Onregelmatigheidstoelagen:			– Incidentbestrijding		294.000	– MON		118.000	Piketvergoedingen:			– ROF		589.000	– MON		32.000	Forensenvergoeding		269.000	Dienstreizen		83.000	Stelpost postcommandanten bij IB leidinggevend		124.000	Bovenschaligheid		600.000	Garantietoelagen		pm	Overwerk		pm	Saldo aan- en verkoop verlof		pm	Diverse andere kosten, ambtsjubilea, verhuiskosten, gratificaties		pm	Bijdrage in salariskosten van de MON:			– Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ)		-518.000	– MON-beheer		-206.000	– Bijdrage VRIJ in onregelmatigheidstoelagen en piket MON		-58.000	Totaal op basis van cao 2018 plus 3,4% looncompensatie 2019 plus 3,5% 2020		26.324.000	Opleidingsbudget 2% van de loonsom		499.000	Te ramen in de primitieve begroting 2020		26.823.000	Waarvan beschikbaar:			– Looncompensatie 2020 en effect op 2% opleidingsbudget	883.000		– Opgenomen in primitieve begroting 2019 e.v.	24.086.000		Verschil	1.854.000		
Personeelskosten 2020																																																																																						
Formatie 3.0		24.962.000																																																																																				
Medewerkers van werkbedrijf Lucrato		35.000																																																																																				
Onregelmatigheidstoelagen:																																																																																						
– Incidentbestrijding		294.000																																																																																				
– MON		118.000																																																																																				
Piketvergoedingen:																																																																																						
– ROF		589.000																																																																																				
– MON		32.000																																																																																				
Forensenvergoeding		269.000																																																																																				
Dienstreizen		83.000																																																																																				
Stelpost postcommandanten bij IB leidinggevend		124.000																																																																																				
Bovenschaligheid		600.000																																																																																				
Garantietoelagen		pm																																																																																				
Overwerk		pm																																																																																				
Saldo aan- en verkoop verlof		pm																																																																																				
Diverse andere kosten, ambtsjubilea, verhuiskosten, gratificaties		pm																																																																																				
Bijdrage in salariskosten van de MON:																																																																																						
– Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ)		-518.000																																																																																				
– MON-beheer		-206.000																																																																																				
– Bijdrage VRIJ in onregelmatigheidstoelagen en piket MON		-58.000																																																																																				
Totaal op basis van cao 2018 plus 3,4% looncompensatie 2019 plus 3,5% 2020		26.324.000																																																																																				
Opleidingsbudget 2% van de loonsom		499.000																																																																																				
Te ramen in de primitieve begroting 2020		26.823.000																																																																																				
Waarvan beschikbaar:																																																																																						
– Looncompensatie 2020 en effect op 2% opleidingsbudget	883.000																																																																																					
– Opgenomen in primitieve begroting 2019 e.v.	24.086.000																																																																																					
Verschil	1.854.000																																																																																					

	Toelichting: – € 1 mln. nominale ontwikkeling (loon, individueel keuzebudget, werkgeverslasten, opleidingsbudget) – € 348.000 ten onrechte opgenomen inkomsten detachering – € 234.000 reiskosten niet conform regeling begroot (mede door overgang naar één begroting) – € 270.000 weeffouten startformatie
IB006	Loonsom beroeps: Incidentbestrijding (IB) 93.000 structureel In de loop van 2018 heeft de directeur toestemming gegeven voor een uitbreiding met één officier IB in IJsselstreek bij de afdeling Incidentbestrijding. Dit is nog niet opgenomen in de formatie 3.0 en dus niet in (de verhoging van) de personeelsbegroting meegenomen. Tevens bleek een uitbreiding met 0,3 fte Postcommandant noodzakelijk. Voorgesteld wordt dit te repareren.

Reparatie vrijwilligersbudget

Naast de reeds genoemde personele kosten betaalt de VNOG ook vergoedingen voor de inzet van vrijwilligers. Voor het vrijwilligersbudget speelt het onderstaande:

	Vrijwilligersbudget
IB001	880.000 structureel Bij de Tweede Financiële Verkenning 2018 was een prognose opgenomen voor de overschrijding van de vergoeding aan vrijwilligers van € 1.053.000. Het werkelijke tekort in de jaarrekening 2018 is uitgekomen op € 1.137.000. Als gevolg van de overschrijding zijn maatregelen genomen om meer grip te krijgen op het budget. Allereerst is in beeld gebracht, afgestemd en scherper geformuleerd wat, hoeveel en waarvoor er mag worden gedeclareerd. Er is ook tijdelijk een extra controle stap aan het accorderingsproces toegevoegd om goed in beeld te krijgen waar er zich eventuele onduidelijkheden bij het declareren voordoen. In het laatste kwartaal van 2018 is de begroting voor de vrijwilligersvergoedingen van onderaf opgebouwd, om vanaf 2019 over een onderbouwd budget te beschikken. Dit is gebeurd op postniveau en ook door bij de postcommandanten de informatie op te halen. Dit is getoetst aan bijvoorbeeld het beleid "posten zijn de basis" voor de grootte van de post, aan het oefenjaarplan voor de geplande frequentie en duur van de oefeningen, en voor het aantal vrijwilligers dat een opleiding volgt of gaat volgen. <i>Ramingsgrondslagen 2019</i> Navolgende tabel geeft het benodigde budget aan voor de vrijwilligersvergoedingen. Deze begroting is opgesteld op basis van activiteiten van de posten, teams en afdelingen. Per activiteit is het aantal, frequentie, duur en tarief van de deelname aan de activiteiten bepaald om te komen tot een onderbouwing van de begroting. De vaste vergoeding is gebaseerd op de opgave van het huidige aantal vrijwilligers in de posten, de niet repressieve vrijwilligers, de postcommandanten met een vrijwillige aanstelling en de kosten voor piketregelingen binnen een aantal vrijwillige posten. De kosten voor uitrukuren zijn gebaseerd op het aantal vrijwilligers, de uitrukken van 2017 en de gemiddelde duur van een inzet, aangevuld met een percentage opkomst naar de kazerne zonder uitruk. 2018 is niet als uitgangspunt genomen omdat door de extreme droogte 2018 een jaar was met veel grote inzetten. De kosten van kazernering zijn berekend op de kosten voor een nacht/avond/weekend bezetting door vrijwilligers op de posten Apeldoorn centrum, Zutphen en Doetinchem. Voor Apeldoorn is het niet een complete uitrukploeg maar een aanvulling op de bestaande beroeps 24-uurs bezetting. De kosten voor vakbekwaam blijven en ondersteunen (van het oefenen) zijn gebaseerd op de uren van vrijwilligers en instructeurs in het oefen programma van het team vakbekwaamheid en bevat naast de wekelijkse oefenavond (voor de duur van 2 uur) minus vakanties, de realistische trainingen op externe oefencentra en de specialistische trainingen voor bijvoorbeeld de functies bevelvoerder en chauffeur. De kosten voor vakbekwaam worden (opleiden) zijn gebaseerd het aantal benodigde uren voor een opleiding in combinatie met het aantal beschikbare opleidingsplekken op de opleidingskalender van het team vakbekwaam worden.

Vrijwilligersvergoedingen	2018	2018	2019
	begroting	verwachte rekening	begroting
vaste vergoeding	€ 850.000	€ 1.043.446	€ 1.035.000
Inzeturen	€ 1.600.000	€ 2.061.973	€ 1.600.000
kazernering*)	€ 950.000	€ 1.124.490	€ 965.000
vakbekwaam blijven	€ 1.600.000	€ 1.572.286	€ 1.805.000
vakbekwaam worden	€ 400.000	€ 661.330	€ 420.000
vakbekwaam ondersteunen	€ 360.000	€ 274.404	€ 275.000
PPMO baanleider	€ 50.000	€ 111.793	€ 130.000
Keuringen	€ 30.000	€ 34.480	€ 35.000
brandveilig leven	€ 20.000	€ 11.964	€ 20.000
Vergaderen	€ 75.000	€ 68.606	€ 70.000
Onderhoud	€ 110.000	€ 144.378	€ 145.000
Declaraties	€ 145.000	€ 214.544	€ 215.000
Overig	€ 120.000	€ 206.528	€ 235.000
Totaal	€ 6.310.000	€ 7.530.222	€ 6.950.000
Inclusief werkgeverslasten 7%	€ 6.751.700	€ 7.951.693	€ 7.436.500
Looncompensatie 2019 3,4%			€ 7.690.000
vastgestelde begroting 2019			€ 6.810.962
Verschil			€ -880.000

*) kazernering avond/nacht/weekend.

Bedragen zijn afgerond

Bovenstaande tabel laat zien, dat in de VNOG met het huidige beleid, bovenstaande kosten gemoeid zijn met repressieve en niet-repressieve vrijwilligers. In de medio 2018 vastgestelde begroting voor 2019 is 6,8 miljoen opgenomen. Dat betekent derhalve dat er een tekort is van 880.000.

In 2019 gaat de VNOG verder met het in 2018 ingezette monitoren en bijsturen van het vrijwilligersbudget en het analyseren van de cijfers. Bovenstaande tabel is de rapportagebasis, die de VNOG in de Financiële Verkenningen zal opnemen – en als het kostenverloop daartoe aanleiding geeft, ook tussentijds. Het verloop wordt maandelijks binnen de afdeling Incidentbestrijding en in het MT gevolgd.

Verklaring verschil met de begroting 2018

Het hogere benodigde budget heeft een aantal hoofdoorzaken:

1. In 2018 is de regeling niet repressieve vrijwilligers (NRV) ingevoerd. Doel van deze regeling was het voor vrijwilligers, die niet repressief inzetbaar (meer) zijn, maar toch nog werkzaamheden voor ons willen verrichten, een aanstelling en een vergoeding te kunnen geven. Hiervoor had vóór 2017 ieder cluster zijn eigen regelingen. Dit is geharmoniseerd. Bij het opstellen van de regeling is er vanuit gegaan, dat dit om ongeveer 60 mensen zou gaan. In de uitvoering blijkt, dat ("wel") repressieve vrijwilligers, die ook niet-repressieve werkzaamheden uitvoeren niet volgens hun uurvergoeding horend bij hun vrijwillige aanstelling hebben gedeclareerd, maar op basis van de regeling niet-repressief. Dit heeft een verhoging van de vergoeding tot gevolg, omdat het tarief uit de regeling NRV substantieel hoger is. Onder deze regeling vallen ook de vrijwillige postcommandanten.
2. Daarnaast blijkt in de praktijk, dat de ondersteuning aan de posten, die in het document "Posten zijn de basis" is geformuleerd, door de VNOG (beroepsorganisatie) niet volledig geleverd kan worden, omdat hiervoor de capaciteit ontbreekt. Om toch een aantal taken te regelen, worden hiervoor vrijwilligers ingezet.
3. In 2018 is de nieuwe Regeling Operationele Functionarissen (ROF) van kracht geworden. Het gaat hierbij om het regelen van de diverse piketfuncties. In het verleden werden de functionarissen hiervoor benoemd vanuit hun beroepsaanstelling bij de VNOG. Tot de medewerkers van de VNOG behoren sinds een aantal jaren ook de vrijwilligers. Zij komen ook voor deze functies in aanmerking, maar ontvangen dan naast de piketvergoeding, welke is opgenomen in de begroting, ook een jaarvergoeding vanuit de CAR/UWO voor deze functie. Deze vrijwillige piketfunctionarissen zijn ook hard nodig om de piketten te vullen, omdat er anders niet voldoende mensen voor zijn.
4. In onze regio zijn twee logistieke eenheden actief. Deze eenheden verzorgen de logistiek t.b.v. de brandweerposten/brandweerinzet, zoals catering, ademlucht-vervoer, etc. bij o.a. (grote) inzetten. Basis voor deze eenheden is het door de Raad van Brandweercommandanten vastgestelde document Grootschalig Brandweeroptreden. Wij hebben 2 pelotons, omdat wij anders niet aan de opkomsttijden kunnen voldoen in verband met de oppervlakte van onze regio.
5. Voor 2019 wordt een stijging van de loonsom verwacht van 3,4% conform de percentages opgenomen in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Daarmee is in de nieuwe berekening ook rekening gehouden. Voor 2020 wordt uitgegaan van een stijging van 3,5% op grond van dezelfde circulaire. De vrijwilligersvergoedingen stijgen mee met de cao-gemeenten waar-

	over op dit moment onderhandeld wordt. De begrote verhoging van het vrijwilligersbudget als geheel bedraagt 880.000, waarvan 253.000 voor de loonindex. De reële stijging bedraagt dus 627.000, die voor ruim 200.000 is toe te schrijven is aan de regeling NRV, voor ruim 100.000 aan de ROF / Logistieke eenheden en voor ca. 300.000 aan ondersteuning van de posten door vrijwilligers en overige verschillen die in 2019 nog nader onderzocht zullen worden. De toekomstige ontwikkelingen voor het vrijwilligersbudget (2021 e.v.) staan in bijlage 5.
--	--

Reparatie exploitatie/onvermijdelijke kosten

	Onderwerp	Incidenteel	Structureel	Toelichting
IB007	Reddingsbrigade		10.000	De taak van het in stand houden Nationale Reddingsvloot is van de rijksoverheid verschoven naar de regio's maar het betreffende budget is niet mee gekomen.
BO001	Keuringsdagen PPMO (Vakbekwaam blijven)		90.000	In 2017 zijn de kosten die benodigd waren voor het landelijk verplichte PPMO middels een stelpost in de begroting opgenomen. Omdat de VNOG in de loop van 2017 het PPMO heeft geïmplementeerd, was er nog geen onderbouwde informatie beschikbaar om een definitieve raming in de begroting op te nemen. In 2017 en vooral 2018 (het eerste volledige PPMO-jaar) is gebleken dat het feitelijk benodigde aantal keurings-, herkeurings- en aanstellingskeuringsdagen hoger ligt (van 500 naar 675 te keuren medewerkers) en dat het beschikbare budget onvoldoende is vanwege lichte toename in tarieven. Hierbij speelt ook dat het personeelsbestand ouder wordt en er daardoor vaker moet worden gekeurd.
BO002	Onderhoud voertuigen		240.000	De in 2016 op het onderhoudsbudget toegepaste taakstellende korting bij de zerobased begroting (gespreid over drie jaar) is te groot gebleken. Het benodigde budget, op basis van doorrekeningen, rapport United Quality (benchmark) en het rapport van de Evaluatie Jaarrekening 2017 is hoger. Het toegenomen en langzaam ouder wordende wagenpark brengt extra onderhoudskosten met zich mee. Het onderhoud wordt nu in de minimale variant uitgevoerd en het is vanuit veiligheidsoogpunt onverantwoord om budgetten zo langdurig laag te houden. De hoogte van de onderhoudsbegroting hangt rechtstreeks samen met het aantal voertuigen. Het gewenste aantal voertuigen is afhankelijk van de wijze van organiseren van de brandweerzorg, waarover in de toekomst, beginnend in de bestuurs-tweedaagse in september en in de Kadernota 2021-2024, nadere voorstellen zullen worden gedaan.
BO009	Huurcontract kantoor Europaweg Apeldoorn door langer blijven (2019, 2020, 2021)	195.000 (2020, 2021)		Vanaf 2019 is er een taakstelling van 150.000 doorgevoerd met als opdracht deze te realiseren op de huur Europaweg (totale huurbudget, incl. servicekosten bedraagt ruim 650K). De huurovereenkomst met de Nationale Politie liep eind 2018 af. De VNOG gaat het pand echter pas uiterlijk verlaten wanneer de nieuwe meldkamer in gebruik wordt genomen. Gevolg hiervan is dat de taakstelling in de jaren 2019, 2020 en 2021 niet zal worden gerealiseerd. In de kostenraming gaan we ervan uit dat de kostentaakstelling van 150.000 met ingang van 2022 gerealiseerd kan worden. Doordat de

				VNOG nog moet blijven op de Europaweg blijven ook de servicekosten (45.000) van kracht.
GH001	Vervallen detacheringssinkomsten medisch manager		61.500	De detachering van een medewerker aan het Witte Kruis is een aantal jaren geleden gestopt. Betreffende medewerker wordt ingezet voor noodzakelijk taken bij de GHOR. De VNOG begroting is hier ten onrechte niet op aangepast. De niet ontvangen detacheringssinkomsten worden nu wel afgeraamd.
BV001	Maandverloning vrijwilligers		20.000	Mede op verzoek van de OR is in 2017 overgegaan naar een maandelijks verloning voor vrijwilligers (i.p.v. per kwartaal). Dit brengt structureel meerkosten met zich mee. Voordeel van een maandverloning is dat vrijwilligers maandelijks inkomsten op maandelijks uitgaven kunnen afstemmen. Voor de VNOG brengt een maandverloning de mogelijkheid met zich mee om maandelijks te monitoren.
BV004	Tweede loopbaanbeleid brandweer (bezuinigende functies)		80.000	Het tweede loopbaanbeleid is bestaand beleid voor beroepsmedewerkers brandweer met een bezuinigende repressieve functie (posten Apeldoorn Zuid (Saba) en Vosselmanstraat te Apeldoorn), conform de CAR-UWO en eerdere besluitvorming in het voormalige cluster EVA en de gemeente Apeldoorn. Het bedrag is een jaarlijks gemiddelde over 20 jaar, uitgaande van 48 medewerkers. De kosten betreffen portfolioanalyse, EVC-trajecten, opleidingskosten, loopbaanbegeleiding. Het gaat hier om een gecombineerde verantwoordelijkheid en eigenaarschap van medewerkers en werkgever. Voor de daadwerkelijke uitvoering van dit beleid (inclusief achterstallig onderhoud) is onvoldoende dekking.
BV007	Uitvoering Informatiebeleidsplan		300.000	Als uitwerking van de Strategische Agenda, binnen de organisatiedoelstellingen van 'informatiegestuurd' en 'risicogericht', is een meerjarig Informatiebeleidsplan vastgesteld. In het vastgestelde projectenportfolio van eind 2016 is een prognose van stijging van de exploitatiekosten van de ICT gegeven. De onderdelen 'connectiviteit, telecom en licenties' zijn de grootste veroorzakers van de stijging. In plaats van voor acht gaat het netwerk zich over 60 locaties uitstrekken, Skype als communicatiemiddel is geïntroduceerd en de VNOG haalt meer applicaties & technieken in huis om de (kwalitatief inhoudelijke) ambities te kunnen ondersteunen; o.a. Precomm, PPMO, LiveEvents, Commant, SharePoint, Cognos, etc. Deze investering in informatievoorziening draagt direct bij aan de toekomst en maatschappelijke opgave van de organisatie. Het is daarbij van belang om te onderkennen dat IT steeds meer op basis van abonnementen in de cloud wordt verworven i.p.v. fysieke hardware/software die herkenbaar is af te schrijven. De kostenstijging was in de Kadernota 2018 – 2022 reeds verwoord, zonder een beslag te leggen op extra financiële middelen. De verwachting was dat de kosten 2018 en 2019 via verwachte overschotten konden worden gedragen. In de Kadernota 2020 zou dan in structurele dekking worden voorzien. In tegenstelling tot de verwachtingen komen de kosten echter al per 2019 tot uiting. De verwachte overschot-

				ten doen zich namelijk in 2019 niet voor.
BV011	Verplichte bijdrage aan IFV		43.500	Het landelijke Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) heeft haar in rekening gebrachte bijdrage per 2019 verhoogd. De zienswijze van de VNOG om dit niet te doen, heeft het IFV bestuur niet overgenomen. VNOG is verplicht om deel te nemen aan het IFV.
BV012	Verzekeringen (onontkoombare premiestijging)		151.000	<i>Wagenpark:</i> Met ingang van 1 januari 2018 is een nieuwe polis voor de verzekering van het wagenpark afgesloten, na een collectieve aanbesteding van acht veiligheidsregio's. Doordat in het verleden deze polis buitengewoon gunstig was ingekocht, worden alle betrokken veiligheidsregio's met een stijging van de zogenaamde Total Cost of Ownership geconfronteerd. <i>Ongevallenverzekering:</i> Met de aanbesteding van de ongevallenverzekering is in 2018 gestart met grotendeels dezelfde collega-veiligheidsregio's. Ook hier was de oude polis zeer gunstig ingekocht. Deze markt staat onder druk, zodat landelijk premies stijgen. Deze effecten leiden samen tot het genoemde bedrag.
AD003	Projectkosten Landelijke meldkamer	25.000 (2020, 2021, 2022)		De vijf veiligheidsregio's in het oosten van het land, die straks onder de oostelijke locatie van de landelijke meldkamer gaan vallen, hebben afgesproken om via een gezamenlijke projectgroep de transitie te begeleiden. De regio's hebben afgesproken de kosten voor de projectgroep samen te dragen. De kosten t/m 2022 bedragen voor elke regio 25.000 per jaar.

Reparatie exploitatie/onvermijdelijke kosten per 2020

	Onderwerp	Incidenteel	Structureel	Toelichting
GH004	Vervangen operationele GHOR kleding OVDG'en	21.000		GGD GHOR Nederland heeft besloten om met de OVDG kleding aan te sluiten op het nieuwe beschermde ontwerp van de ambulancekleding. Voor veiligheid, herkenbaarheid en draagmak bij diverse weersomstandigheden is een pakket van meerdere kledingstukken noodzakelijk. Voor uniformiteit en herkenbaarheid is totale vervanging in één keer gewenst. In 2020 wordt de kleding aangeschaft. Afhankelijk van de uitkomsten van de landelijke aanbesteding in 2019 wordt helder of de beschikbare budgetten voldoende zijn om de reguliere vervanging in de jaren daarna te kunnen doen.
BV013	Actief aanbieden vaccinatie	64.000	15.000	Momenteel bestaat op enkele plaatsen in onze regio de mogelijkheid dat medewerkers IB deelnemen aan een vaccinatieprogramma, en in andere delen van het werkgebied niet. Dit onderwerp is nog niet geharmoniseerd. De vaccinatie wordt momenteel niet-actief aangeboden. Het is een wettelijke verplichting om vaccinatie aan te bieden; personeel kan zelf kiezen of ze hier gebruik van wil maken. Bij een actieve aanbieding aan al het repressieve personeel zijn er meerkosten. Per medewerker kost de juiste vaccinatie ongeveer € 160. Met een grove schatting gaan we uit van 400 nieuwe medewerkers aan wie in de afgelopen 3 jaar

				geen vaccinatie is aangeboden en die dat wel zouden willen. Daarmee komt de schatting voor een inhaalslag op $400 \times 160 = 64.000$. We zouden actief moeten gaan aanbieden, aan elke nieuwe medewerker en registreren of hij / zij wel of niet gebruik gemaakt heeft van deze regeling. Daarbij moet ook worden bekeken hoe en waar we dit gaan registreren. Voor nieuwe instroom en herhalingsprogramma is structureel 15.000 nodig.
AD002	Landelijke Meldkamer: verlaging BDUR 2020		635.000	Ingaande 2020 gaat het Rijk € 14 mln. minder aan de veiligheidsregio's uitkeren (BDUR). Voor de VNOG betekent dit een verlaging van 635.000. Deze uitname houdt verband met de komst van de landelijke meldkamer. De 14 miljoen is de structurele bijdrage voor de veiligheidsregio's in de kosten van het beheer van de 10 samengevoegde meldkamers. De beheerkosten bestaan uit de kosten voor gezamenlijke ICT, huisvesting, facilitaire voorzieningen en de personele kosten die met dit beheer samenhangen.
MN003	Landelijke Meldkamer: besparing		-550.000	De Landelijke Meldkamer Samenwerking (LMS) wordt naar verwachting per 2020 ingevoerd. In het landelijke transitie akkoord staat dat er landelijk € 50 miljoen bezuinigd zal worden op het oorspronkelijke bedrag van € 200 miljoen voor de meldkamers. De taakstelling zal niet eerder dan in 2020 tot uiting gaan komen. De VNOG ging altijd uit van een budgettair neutrale transitie voor de VNOG van de MON naar de Landelijke meldkamer (dezelfde kwaliteit blijft en er gaat geen extra budget naar de meldkamer). Naar nu blijkt is de structurele uitname uit de Rijksbijdrage BDUR in verband met de LMS 85.000 hoger dan wat de VNOG nu betaalt voor de MON. De uitname bedraagt 635.000, de MON kost de VNOG nu 550.000. Per saldo bedraagt het nadeel 85.000. De uitname uit de BDUR komt administratief tot uiting in programma 9 (Algemene dekkingsmiddelen) van de VNOG begroting. De verwachting is dat op termijn door inverdieneffecten het nadeel opgeheven kan worden. Zodra dit het geval is, zal de VNOG dit melden, via de reguliere rapportages of separaat. Voor de frictiekosten is incidenteel vanuit het Rijk 500.000 beschikbaar.

	Onderwerp	Incidenteel	Structureel	Toelichting
BO014	Brandweerondersteuning – Services besparingen		-20.000	Door verdere digitalisering is er een afname in kosten voor drukwerk, kopieerkosten en kosten voor kantoorbenodigdheden. Bovendien is er inmiddels één nieuw contract voor alle kantoorbenodigdheden, daarmee is ook een besparing gerealiseerd. De besparing raakt de service aan de posten niet.
TC001	Technische correcties		-33.000	Per saldo effect van verwerking technische correcties voormalige clusterbegrotingen. Zie bijlage 4 van de Kadernota 2020-2023.

Gewenste reparaties en keuzes 2020

	Onderwerp	Incidenteel	Structureel	Toelichting
IB005	Vrijwilligersbudget: dagbezetting Doetinchem en Zutphen		100.000 Hier als structureel gepresenteerd, maar bestuurlijk wordt nog overwogen of dit onderdeel blijft bestaan.	Om de dagbezetting op de posten Zutphen en Doetinchem te garanderen is er extra personeel nodig. Veelal worden deze diensten ingevuld door VNOG personeel en brandweervrijwilligers. De extra kosten voor het inroosteren van vrijwilligers zijn niet begroot. Deze kosten drukken dus (extra) op de loonsom van de vrijwilligers. De kosten zijn afhankelijk van het aantal ingeroosterde vrijwilligers. Voor 2019 is de inschatting 100.000. In 2019 wordt beleid geformuleerd.
BO005	Correctie exploitatie dienstkleding		110.000	Er is in 2017 een kledingreglement opgesteld (centraal voor de VNOG, maar in lijn met het landelijke reglement) op basis waarvan kledingpakket per medewerker (beroeps- en vrijwillig) zijn samengesteld. Het budget voor dienstkleding is altijd al krap geweest. Op basis van dit reglement en het declaratiebedrag (300 per beroepsmedewerker per jaar en 150 per vrijwilliger per jaar) kan een inschatting worden gegeven van de benodigde omvang van het budget: 200 beroeps mensen x 300 = 60.000 1.400 vrijwilligers x 150 = 210.000 Totaal benodigd: 270.000 Nu beschikbaar: 160.000 Structureel aanvullend nodig: 110.000
BO006	Materialen Vakbekwaam blijven en Vakbekwaam worden		60.000	Er is door de afdeling Incidentbestrijding een lijst met oefenmaterialen per post vastgesteld. Op deze lijst zijn de materialen per type post (A, B, C en D) benoemd. Om de oefenmaterialen op een basis niveau te houden (vervanging en onderhoud) is het budget ontoreikend.
BV008	Communicatie: werving vrijwilligers		15.000	Op basis van berekeningen van de afdeling Incidentbestrijding zullen circa 96 vrijwilligers per jaar geworven moeten worden. Er is momenteel geen wervingsbudget. De wervingscampagnes bevatten diverse onderdelen, zoals acties via sociale media, reguliere media, presentatiemiddelen (rolbanners, vlaggen, spandoeken), gerichte brieven, verbetering van de verouderde VNOG website (incl. voldoen aan nieuwe eisen Wet digitale overheid), aanpassen corporate brochure naar de laatste organisatiewijzigingen, middelen voor uitdragen eenduidige communicatie (bijv. animaties) en VNOG 'strooigoed' (pennen/sleutelhangers/etc.).
CB004	Budget bevolkingszorg		10.000	Bij de vaststelling van het organisatieplan VNOG in 2016 is het Bureau Bevolkingszorg structureel als onderdeel van de afdeling Crisisbeheersing ingesteld, met een formatie van 2,9 fte. Deze formatie is structureel opgenomen in de begroting van de VNOG. Maar in de begroting van de VNOG is (afgezien van de personeelslasten van het Bureau Bevolkingszorg) geen werkbudget opgenomen voor het Bureau Bevolkingszorg. Dit heeft er de afgelopen jaren toe geleid dat wanneer de VNOG kosten maakt t.b.v. de Oranje kolom elke keer gezocht moet worden naar de dekking. Vanuit de gemeenten is daarbij steeds een beroep gedaan op de

				VNOG begroting, meer specifiek het budget van CB. Het gaat dan om: – Activiteiten die de VNOG ten behoeve van de oranje kolom organiseert (bv de Oranje dag, afscheidslunch leden Coördinerend Secretarissen Overleg (CSO), het laten uitvoeren van het onderzoek 'Foto Bevolkingszorg', de meerkosten van het organiseren van GBT-trainingen op maat, Vakbekwaamheidsactiviteiten voor de informatiemanagers) – Materialen en middelen die ten behoeve van de oranje kolom worden aangeschaft (zoals pagers, maar ook benodigde middelen voor de derde piketpoule van gemeentelijke informatiemanagers) – Doorbelasting van het IFV voor Bevolkingszorg (10.000) De totale kosten bedragen 45.000. In het CSO van 31 oktober 2018 is aangegeven dat het Bureau Bevolkingszorg binnen de begroting van de VNOG financieel vertaald dient te worden. Nu wordt voorgesteld om voor de IFV doorbelasting middelen over te hevelen en mogelijke aanvullende kosten anders te dekken, eventueel via aparte facturen aan (betreffende) gemeenten.
BO015	Chauffeurstrainingen (Vakbekwaam blijven)		60.000	Na het volgen van de opleiding tot Brandweerchauffeur krijgen de chauffeurs geen trainingen meer om vakbekwaam te blijven als chauffeur. Om verschillende redenen is er een noodzaak om chauffeurs ook blijvend vakbekwaam te houden: – Vernieuwde wet- en regelgeving rondom rijden met voorrangsvoertuigen (m.n. rijden met Optische en Geluidssignalen); – De persoonlijke juridische verantwoordelijkheid die een chauffeur heeft bij ongevallen; – Het aantal schadegevallen binnen de regio evenals de toename van het aantal ongelukken met dienstverleningsvoertuigen op weg naar een incident; – Goed werkgeverschap. Er zijn landelijk geen criteria meegegeven voor de frequentie en hoeveelheid trainingen. Een interregionaal advies luidt om één keer per jaar een rijvaardigheidstraining te doen. In afstemming met de afdeling Incidentbestrijding is gekozen om de chauffeurstrainingen eens in de drie jaar aan te bieden. Daarnaast zijn er nog specifieke modules (voertuigbeheersing op de baan, rijsimulator, etc.) die over een langere periode aangeboden kunnen worden. Het voorgestelde trainingsprogramma bestaat uit een theoriedeel en een praktijktraining (zonder de specifieke modules) en het is de bedoeling dat in een tijdbestek van 3 jaar alle chauffeurs zowel theorie als praktijk hebben gehad. Daarna volgt een nieuwe cyclus, waarin (indien al mogelijk) 6 oostelijke regio's gezamenlijk optreden. Zolang deze 'bovenregionale rijsschool' er nog niet is, kan van externe aanbieders gebruik worden gemaakt.

				Het bedrag per chauffeur bedraagt € 255, rekening houdend met ongeveer 700 chauffeurs. Het (relatief hoge) aantal chauffeurs in onze regio bepaalt ook de hoogte van het bedrag.
BO016	Zagen onder spanning (Vakbekwaam blijven)		35.000	De meeste vrijwilligers kunnen goed overweg met motorzagen in standaard situaties. Toch komen er vaak situaties voor die meer inzicht en vaardigheden van de zager vergen. Omdat dit gevaarlijke situaties op kan leveren voor de zager (en zijn omgeving) zijn er per post 8 tot 12 specialisten opgeleid en zij worden geoefend. Het oefenprogramma is verdeeld over zes jaar, waarbij in de eerste 3 jaar één scholingsdag wordt georganiseerd. En in de tweede 3 jaar één bijscholingsdag.
BO017 GH005	Vakbekwaam blijven Operationele Functionarissen / GHOR		57.000	Er zijn relatief weinig mono-brandweer praktijktrainingsweken voor de Regionale Operationele Functionarissen (ROF: de Officieren van Dienst, etc.). Er is geen wettelijke eis, maar de VNOG scoort op dit gebied in vergelijking met andere regio's ondermaats en voldoet niet aan branchestandaarden. In het kader van bezuinigingen is het aantal trainingsweken de afgelopen jaren afgebouwd. Het monodisciplinaire leerbeleidsplan OTO GHOR VNOG 2018-2021 beschrijft het leerbeleid voor de komende vier jaren van de leeractiviteiten voor de operationele functionarissen GHOR. Hierbij wordt gestreefd naar duurzame inzetbaarheid van medewerkers, professionaliseren van de operationele organisatie en het behouden van kennis door samenwerking. Dit vraagt om een brede en flexibele manier van leren, met meer maatwerk, toegespitst op de specifieke behoeften van de functionaris. Om de maatwerkthema's/-activiteiten te kunnen inrichten / uitvoeren, is extra budget nodig.

Reparatie kapitaallasten / Kapitaallast vanwege nieuwe kredieten 2020

	Onderwerp			Toelichting
KAP001	Reparatie kapitaallastenbudget	2020: 2021: 2022: 2023:	N.v.t. 100.000 700.000 715.000	Voor de komende jaren wordt er een toename van de kapitaallasten verwacht en daarom is reparatie nodig. Dit gaat spelen vanaf 2021, voor 2020 is nog geen reparatie nodig. De stijging van de kapitaallasten is ontleend naar zijn oorzaken, overeenkomstig de maatregelen die de gemeentelijke Commissie heeft voorgesteld. In bijlage 6 is een uitgebreide toelichting opgenomen.
In 2019 vindt besluitvorming plaats over een aantal nieuwe kredieten 2020 cq waarvan uitvoering/afronding in 2020 plaatsvindt, zie hieronder. Conform vastgesteld VNOG beleid komen de kapitaallasten pas tot uiting in het jaar daarop volgend, dus per 2021. Omdat de VNOG lineair afschrijft, dalen de kapitaallasten geleidelijk (onderstaande bedragen zijn inclusief rente. Bedragen t/m 2023 zijn gepresenteerd).				
BO029	Vervanging bluspakken (kapitaallast)	2021: 2022: 2023:	73.920 73.360 72.800	Dit betreft vervroegde vervanging waardoor alle vrijwilligers worden voorzien van een tweede uitrukpak. Het huidige pak wordt vervangen voor een nieuw uitrukpak en het huidige uitrukpak kan dienst gaan doen als reservepak. Het huidige pak is nagenoeg financieel afgeschreven maar technisch nog niet. In die gevallen dat het eerste pak wordt gereinigd, kan het tweede pak dan worden ingezet. Hiermee wordt voldaan aan eisen rondom arbeidshygiëne. Met het nieuwe type uitrukpak kunnen inci-

				dentbestrijders veiliger, schoner en effectiever werken onder andere door het snel kunnen uittrekken van de buitenjas. Daarnaast zijn alle uitrukpakken in de VNOG in de toekomst gelijktijdig afgeschreven waardoor deze uniformiteit blijvend is.
BO030	Vervanging ademlucht (kapitaallast)	2021: 2022: 2023:	54.108 53.707 53.306	Het project Ademlucht behelst de vervanging van ademluchttoestellen en de bijpassende apparatuur in de ademluchtwerkplaatsen. Het budget is niet toereikend: – Het oorspronkelijke krediet is gebaseerd op aantallen waarop werd afgeschreven. Echter, 2 clusters schaften deels toestellen en apparatuur ten laste van de exploitatie aan en deze aantallen waren niet meegenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma (MJIP). – Het krediet in het MJIP is gebaseerd op vervanging gefaseerd in de tijd. Dat is om praktische redenen bijzonder onhandig. Want de kans bestaat dat hierdoor verschillende typen/merken toestellen (nieuw versus oud) in omloop komen (blijven), waardoor repressie, onderhoud en logistiek niet eenduidig kan worden ingericht. Als bijv. voor verschillende typen ook verschillende wasmachines en testapparatuur moet worden aangeschaft en er meer logistieke bewegingen nodig zijn om de juiste apparatuur op de juiste plek te krijgen dan leidt dat tot extra kosten en inefficiency. – Er ontstaat een eenmalige last in de vorm van boekwaardeverlies van nog niet afgeschreven toestellen.
GH003	Informatiegestuurd werken: applicaties/systemen GHOR voertuigen (kapitaallast)	2021: 2022: 2023:	7.740 7.680 7.620	Om het informatiegestuurd werken in te voeren, zijn applicaties/systemen op de GHOR-voertuigen nodig. Het betreft hier vervanging en/of aanpassing van bestaande applicaties/systemen op deze voertuigen. Totale investering bedraagt 30.000, vervanging conform afschrijvingstermijnen (4 jaar).

Bijlage 2. Gemeentelijke bijdragen 2020

De bijdragen voor de VNOG worden bij de gemeenten in rekening gebracht met als verdeelsleutel de procentuele verdeling tussen de gemeenten uit de betreffende jaarschijf van het verdeelmodel. Het verdeelmodel is op zijn beurt gebaseerd op de verhouding per gemeente van het in de algemene uitkering van het gemeentefonds opgenomen bedrag voor het cluster openbare orde en veiligheid/brandweer en rampenbestrijding. In onderstaande tabel is rekening gehouden met het besluit van het algemeen bestuur van 30 juni 2016, waarbij de ingroei van het verdeelmodel op 5 jaar is vastgesteld.

Het verdeelmodel is ingegaan per 2017 en kent een ingroeipad; in het vijfde jaar na invoering is het verdeelmodel volledig van kracht (per 2021). In 2020 vindt voor het jaar 2021 een herijking van de verdeelsleutel plaats. Hiermee is in onderstaande tabel nog geen rekening gehouden. Dit is opgenomen in artikel 22, lid 4 van de gemeenschappelijke regeling VNOG: "De verhouding per gemeente (...) wordt één maal per vier jaar vastgesteld op basis van de laatste septembercirculaire (...) en geldt als verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdragen in de volgende vier jaren."

In onderstaande tabel is ook het effect van de begrotingswijziging 2019 weergegeven. Deze wijziging heeft een incidenteel karakter en speelt verder geen rol bij het bepalen van de bijdragen voor 2020. De bijdrage voor 2020 is gebaseerd op de oorspronkelijke bijdrage voor 2019 met daarbij opgeteld het effect van de Kadernota 2020 en de loon- en prijscompensatie 2020.

Bijdragen 2019	40.291.143
Effect Kadernota	4.622.000
Loon- en prijscompensatie 2020	1.231.000
Bijdragen 2020	46.144.143

Gemeente	percentage voor 2019	Bijdragen gemeenten 2019	Begrotingswijziging 2019	percentage voor 2020	Effect Kadernota 2020	Indexering 2020	Bijdragen gemeenten 2020	percentage voor 2021	Bijdragen gemeenten 2021
Aalten	3,27	1.316.669	147.035	3,27	150.982	40.212	1.507.338	3,27	1.506.737
Apeldoorn	21,63	8.714.626	973.181	21,24	981.486	261.404	9.798.751	20,84	9.616.921
Berkelland	5,36	2.159.549	241.162	5,55	256.506	68.317	2.560.852	5,74	2.648.442
Bronckhorst	4,90	1.972.692	220.295	4,89	226.036	60.201	2.256.654	4,88	2.254.047
Brummen	2,40	966.601	107.942	2,42	111.698	29.749	1.115.143	2,43	1.123.268
Doetinchem	6,83	2.753.306	307.468	6,71	310.097	82.590	3.095.879	6,58	3.038.487
Elburg	2,62	1.056.171	117.945	2,64	121.893	32.464	1.216.925	2,65	1.224.252
Epe	3,70	1.489.635	166.351	3,86	178.208	47.463	1.779.155	4,01	1.852.279
Ermelo	3,34	1.345.626	150.269	3,41	157.428	41.928	1.571.693	3,47	1.602.285
Harderwijk	5,23	2.106.077	235.190	5,06	234.075	62.342	2.336.909	4,90	2.261.795
Hattem	1,29	518.380	57.889	1,26	58.385	15.550	582.895	1,24	572.105
Heerde	2,09	842.015	94.030	2,07	95.493	25.433	953.366	2,04	942.400
Lochem	4,29	1.730.226	193.218	4,42	204.244	54.397	2.039.089	4,54	2.096.605
Montferland	4,12	1.660.326	185.412	4,17	192.844	51.361	1.925.277	4,22	1.949.036
Nunspeet	3,46	1.395.588	155.848	3,36	155.089	41.306	1.548.348	3,25	1.498.373
Oldebroek	2,67	1.074.930	120.040	2,69	124.243	33.090	1.240.394	2,71	1.249.706
Oost Gelre	3,54	1.425.506	159.189	3,60	166.410	44.321	1.661.367	3,66	1.690.149
Oude IJsselstreek	4,47	1.800.034	201.014	4,44	205.305	54.680	2.049.680	4,42	2.037.839
Putten	2,70	1.089.088	121.621	2,70	124.979	33.286	1.247.736	2,70	1.248.175
Voorst	2,86	1.151.642	128.606	2,90	133.990	35.686	1.337.700	2,94	1.356.462
Winterswijk	3,33	1.342.839	149.958	3,50	161.693	43.065	1.614.279	3,66	1.690.648
Zutphen	5,91	2.379.617	265.737	5,86	270.916	72.154	2.704.715	5,82	2.684.132
Totaal:	100	40.291.143	4.499.400	100	4.622.000	1.231.000	46.144.143	100	46.144.143

Bijlage 3. Overzicht programma 10.

Het programma 10 wordt één op één met alleen de betrokken gemeenten verrekend. Het gaat hier om drie kazernes die in eigendom van de VNOG zijn (Apeldoorn-Saba, Doetinchem, Harderwijk). Daarnaast om de kazernes binnen de gemeente Epe. Als laatste punt gaat het om de afwikkeling van de financiële gevolgen van individuele afspraken met gemeenten, zoals het overgangsrecht met de gemeenten Apeldoorn en Doetinchem. Verschillen tussen de in rekening gebrachte voorschotten en de uiteindelijke kosten blijken bij de jaarrekening en worden dan met de desbetreffende gemeente verrekend.

Gemeente		Individueel per gemeente af te rekenen	
		overgangsrecht	kazernes
Apeldoorn		750.391	1.010.912
Doetinchem		159.000	526.400
Epe		-	56.000
Harderwijk		-	502.000
Totaal:		909.391	2.095.312

Bijlage 4. Financieel-technische correcties clusterverleden

1. Inleiding

Bij de overgang van de clusters naar de nieuwe VNOG is in de begrotingstechnische verwerking een aantal (financiële) onzuiverheden geïdentificeerd die gecorrigeerd moeten worden. De VNOG hanteert hierbij de volgende uitgangspunten:

Uitgangspunt 1.

Taken en voorzieningen die naar hun aard voor alle gemeenten worden uitgevoerd resp. in stand gehouden, zoals omschreven in de basisdocumenten van de organisatie, dan wel waar alle gemeenten van profiteren, worden bekostigd door alle 22 gemeenten samen, via het verdeelmodel. De uitgaven en inkomsten hiervan zijn opgenomen in de algemene VNOG begroting (in programma's 1 tot en met 9).

Uitgangspunt 2.

Taken en voorzieningen die de VNOG uitvoert resp. in stand houdt voor één of enkele gemeente(n) worden één-op-één met de betreffende gemeente(n) verrekend, waar mogelijk op basis van nacalculatie. Deze zgn. plustaken en de verrekening, zijn opgenomen in programma 10 van de begroting.

Uitgangspunt 3.

Tenslotte zijn er taken die de VNOG niet (meer) zal uitvoeren. Deze taken worden teruggelegd bij de juiste partij. De VNOG begroting wordt dienovereenkomstig verlaagd.

Met behulp van deze uitgangspunten is voor de nu geïdentificeerde te corrigeren punten deze bijlage opgesteld, inclusief de financiële gevolgen en herverdeel effecten voor de gemeenten.

De onderwerpen zijn:

- a. Bijdrage in Veluws Bosbrandweer Comité (Elburg, Hattem, Heerde, Oldebroek)
- b. Beheer bluswatervoorziening (Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk, Zutphen)
- c. Egalisatiereserve materieel (Epe)
- d. "Huur" centrale kantoorlocaties (Apeldoorn, Doetinchem, Elburg, Harderwijk, Oost Gelre, Zutphen)
- e. Huisvestingskosten (exploitatie) kazerne Zutphen (Zutphen)
- f. Stallingsvergoeding (Apeldoorn, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk en Oude IJsselstreek)
- g. Kosten bouwadvisering (Apeldoorn en Epe)

De onderwerpen d., e. en f. raken aan de dossiers "huisvestingsplan" en "demarcatie". Deze onderwerpen gaan over een toekomstvisie op een efficiënte huisvesting van de VNOG, resp. over de taakverdeling voor de zorg van de opstallen, die door de VNOG gebruikt worden. Daarmee raken ze alle gemeenten.

Deze bijlage bevat correcties voor onderwerpen uit het verleden, die specifiek één of enkele gemeenten betreffen. Daarna kunnen over het huisvestingsplan en demarcatie voorstellen gedaan worden. Eerst het één, dan het ander.

2. Correcties

1. De betaling van de contributie aan het VBC voor vier gemeenten te beëindigen.
2. Het beheer van de bluswatervoorziening en de daarmee gepaard gaande uitgaven te beëindigen.

3. De begrotingspost voor de dotatie aan de egalisatiereserve materieel Epe te verwijderen uit de VNOG begroting.
4. De gemeenten Apeldoorn, Doetinchem, Elburg, Harderwijk, Oost Gelre en Zutphen die voorzien in centrale locaties met een regionale functie een compensatie te betalen voor de extra exploitatiekosten die het gevolg zijn van regionaal gebruik.
5. De exploitatiekosten van de kazerne Zutphen niet meer te betalen; voor 2017 tot en met 2019 afrekenen met Zutphen.
6. De regeling stallingsvergoeding in te trekken met ingang van 1 januari 2019.
7. De bijdrage voor bouwadvisering van Apeldoorn en Epe aan de VNOG uit de VNOG begroting te verwijderen en de algemene bijdrage aan de VNOG hiervoor te verhogen.

Paragraaf 4 Bevat een toelichting op de correcties.

Het AB heeft, op advies van de Commissie Middelen, besloten om financiële zaken zoveel mogelijk in één keer te agenderen. Daarom worden deze correcties ingevoegd in de Kadernota 2020-2023. De gemeenten zijn ambtelijk individueel en via het FAO geïnformeerd over deze bijlage bij de Kadernota 2020-2023.

3. Financiële consequenties

Uit het algemene deel van de VNOG begroting wordt voor € 441.894 aan taken verwijderd. De gemeentelijke bijdrage gaat met dit bedrag structureel omlaag. Het betreft:

• VBC	6.699
• Beheer bluswatervoorziening	203.315
• Begrotingspost Egalisatiereserve materieel Epe	54.324
• Huisvestingskosten Zutphen	<u>177.556</u>
	441.894

De gemeentelijke bijdrage wordt met ingang van 2020 verhoogd met € 243.566 voor een bijdrage in de extra exploitatiekosten van centrale kantoor- c.q. werklocaties, omdat deze meer dan andere locaties een regionale functie vervullen. Het betreft:

• Doetinchem	58.000	
• Harderwijk	58.000	
• Zutphen	58.000	
• Groenlo	8.000	: € 40.000 al begroot, dus Oost Gelre ontvangt € 48.000
• Apeldoorn-Saba	48.000	
• Elburg	<u>13.566</u>	
	243.566	

De kosten voor advisering door de afdeling Risicobeheersing blijven gelijk, maar de separate bijdrage uit Apeldoorn en Epe komt per 2020 te vervallen en wordt vervangen door een verhoging van de gemeentelijke bijdrage (165.220).

Per saldo wordt de VNOG begroting en de gemeentelijke bijdrage structureel verlaagd met € 33.108 (-441.894 + 243.566 + 165.220). Deze verlaging wordt over de 22 gemeenten verdeeld conform de percentages van het verdeelmodel.

Paragraaf 5 bevat een overzicht van de financiële effecten voor de individuele gemeenten.

4. Toelichting correcties

a. Bijdrage Veluws Bosbrandweer Comité (€ 6.699)

Diverse gemeenten participeren in het Veluws Bosbrandweer Comité (VBC) en betalen hiervoor via hun eigen begroting. In het voormalige cluster Veluwe Noord (Elburg, Hattem, Heerde, Oldebroek) werden deze kosten echter via de clusterbegroting betaald. Bij het omzetten van de clusterbegrotingen naar de VNOG begroting zijn deze budgetten toegevoegd aan de begroting van de VNOG. NB de VNOG zelf is óók deelnemer aan het VBC en betaalt daarvoor haar bijdrage. Dat staat hier los van.

Correctie

Omdat het hier een eigen lidmaatschap van deze vier gemeenten betreft en andere gemeenten zelf hun lidmaatschap rechtstreeks voldoen, stopt VNOG met het voldoen van deze contributie. De vier gemeenten gaan per 1-1-2020 voortaan zelf de rekening van het VBC betalen. De VNOG begroting wordt structureel verlaagd.

b. Beheer bluswatervoorziening (€ 203.315)

Bluswatervoorziening bestaat uit: brandkranen, geboorde putten en open water. De taken bij de bluswatervoorziening zijn: betalen Vitens brandkraancontract, periodiek onderhoud van brandkranen (= taak van Vitens), periodieke schouw van brandkranen, aanleg van geboorde putten, periodieke doormeting van putten, aanleg open water, ontsluiting open water, beheer open water.

Al deze taken zijn in principe voor de gemeenten / grondeigenaren. Het AB heeft op 14 december 2017 besloten dat deze taken niet collectief aan de VNOG worden gemandateerd. Vanuit het clusterverleden voert de VNOG de volgende beheerstaken nog wel uit in 16 gemeenten (zie paragraaf 6 voor een specificatie):

- Betalen van aan VNOG doorbelaste nota's Vitens brandkraancontract in **vier** gemeenten (Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oude IJsselstreek).
- Schouw brandkranen in **acht** gemeenten (Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk).
- Auto en materialen ter beschikking gesteld voor schouw brandkranen in **vier** gemeenten (Elburg, Hattem, Heerde, Oldebroek).
- Aanleg van geboorde putten in 2017 in **één** gemeente (Bronckhorst, eenmalig).
- Periodiek doormeten putten in **negen** gemeenten (Aalten, Apeldoorn, Berkelland, Bronckhorst, Brummen, Lochem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Zutphen).

Dit is niet in lijn met voornoemd AB besluit.

Correctie

Het betreft hier taken die elk voor zich steeds voor een beperkt aantal gemeenten wordt uitgevoerd. Het overgrote deel van de gemeenten voert de taken zelf uit c.q. laat die door derden uitvoeren. Het zijn geen regionale taken. Vanwege de Wet Markt en Overheid mag de VNOG veel van dit soort taken, waar de markt in kan voorzien, niet uitvoeren. In lijn met het besluit van het AB van 14 december 2017 worden deze taken geschrapt uit de VNOG begroting. De betreffende gemeenten gaan per 1-1-2020 voortaan zelf deze taken uitvoeren. Het jaar 2019 kan gebruikt worden om dit in te regelen in overleg tussen gemeenten en VNOG. De VNOG begroting wordt structureel verlaagd.

c. Egalisatiereserve materieel (€ 54.324)

In de clusterbegroting van cluster EVA was een jaarlijkse storting opgenomen aan een egalisatiereserve voor afschrijving van materieel Epe. Bij het opheffen van de clusters zijn alle voormalige cluster-egalisatiereserves uitgekeerd aan de gemeenten (ook aan Epe). Per abuis is de begrotingspost voor de jaarlijkse storting niet uit de begroting 2017 e.v. van de VNOG verwijderd. Sinds 2017 heeft er vanuit deze begrotingspost geen feitelijke storting in een reserve plaatsgevonden en is er dus geen reserve opgebouwd.

Correctie

Omdat deze begrotingspost geen doel meer dient, kan hij vervallen. De VNOG begroting wordt structureel verlaagd.

d. "Huur" centrale kantoorlocaties (€ 243.566)

Er zijn, naast de hoofdzetel Apeldoorn-Europaweg, centrale kantoor- en werklocaties waar regiobrede werkzaamheden worden verricht. Het betreft de locaties Apeldoorn-Saba, Elburg, Doetinchem, Groenlo, Harderwijk en Zutphen. Voor de meeste van deze locaties wordt "huur" (een compensatie voor de extra exploitatiekosten die het gevolg zijn van regionaal gebruik) betaald aan de gemeente die de locatie ter beschikking stelt. De "huur" vergoeding dekt niet de totale gemeentelijke exploitatiekosten van een regionale kazerne, maar dient alleen ter compensatie van de extra gemeentelijke kosten voor de extra m² en het intensievere gebruik van de locatie.

De huidige kosten voor de kazernes zijn historisch bepaald. Het betreft: Elburg, Doetinchem, Groenlo en Harderwijk.

Correctie

Vanuit het clusterverleden is er geen huurvergoeding voor de locaties Zutphen en Apeldoorn-Saba geregeld (voor Apeldoorn-Saba loopt de verantwoording via het programma 10, dat 1:1 met de gemeente Apeldoorn wordt afgerekend). Dit wordt gecorrigeerd door in de begroting van de VNOG ook voor deze locaties een "huur" vergoeding op te nemen. De te betalen vergoeding voor Apeldoorn-Saba wordt dan net als de andere locaties begroot in het programma Brandweerondersteuning.

Begrotingswijziging huurvergoeding:

• Doetinchem	58.000	
• Harderwijk	58.000	
• Zutphen	58.000	
• Groenlo	8.000	: € 40.000 al begroot, dus Oost Gelre ontvangt € 48.000
• Apeldoorn-Saba	48.000	
• Elburg	13.566	
	243.566	

De gemeente Zutphen en Apeldoorn krijgen dus voortaan ook een huurvergoeding. Deze wordt vastgesteld op: € 58.000 (Zutphen), resp. € 48.000 (Apeldoorn-Saba)

Aangezien het gebruik van de locaties Harderwijk, Doetinchem en Zutphen vergelijkbaar is, wordt de huurvergoeding daar gelijkgetrokken (€ 58.000). Het gebruik van de locaties Groenlo en Apeldoorn-Saba is ook vergelijkbaar (€ 48.000). Het gebruik van de locatie Elburg is beperkter en wordt vastgesteld op € 13.566.

Voor deze centrale werklocaties geldt dat hier door de betreffende gemeenten tevens relatief grote investeringen zijn gedaan, omdat deze meer dan de andere locaties een regionale functie hebben.

De gemeentelijke bijdrage wordt verhoogd met € 243.566.

Het toekomstige Huisvestingsplan VNOG kan tot gevolg hebben dat bepaalde kantoorlocaties op termijn niet meer gebruikt gaan worden of dat het gebruik juist wordt geïntensiveerd. De huurvergoeding kan dan worden aangepast.

e. Huisvestingskosten Zutphen (€ 177.556)

In de begroting van het voormalige cluster IJsselstreek was een budget opgenomen voor "Gebouwgebonden kosten" van de kazerne Zutphen, te weten de kosten van elektriciteit, gas, water, belastingen, verzekeringen, kosten vervanging inventaris, schoonhouden en onderhoud gebouw. Dit budget is in de nieuwe VNOG begroting vanaf 2017 blijven staan, in tegenstelling tot de exploitatiekosten voor de andere kazernes. Alleen voor de kazerne Zutphen worden deze exploitatiekosten door de VNOG betaald. In de 21 andere gemeenten zijn deze kosten voor rekening van de gemeente, passend bij eerdere besluiten van het AB. Exploitatie van kazernes is geen taak van de VNOG.

Om te voorkomen dat alle 22 gemeenten via het financiële verdeelmodel aan deze kosten meebetalen, dient er een correctie plaats te vinden.

Correctie

Het budget wordt geschrapt uit de VNOG begroting. De begroting van de VNOG wordt met ingang van 2020 structureel verlaagd. Zutphen dient voortaan zelf deze kosten te voldoen. Daar waar nodig worden tenaamstellingen van nutscontracten aangepast. Voor de jaren 2017-2018-2019 wordt een afrekening opgesteld als volgt:

3 jaren x € 177.556	532.668
Af: compenseren voor regionale functie kazerne á 58.000 / jr	174.000
Af: al betaald aandeel Zutphen via algemene bijdrage á 10.000 / jr	30.000
Te betalen door Zutphen aan VNOG in 2019	328.668

f. Stallingsvergoeding (€ 33.600)

Het AB heeft in 2007 een stallingsvergoedingsregeling vastgesteld. Toen was er namelijk nog een duidelijk onderscheid tussen gemeentelijk en regionaal materieel. Gemeenten kregen voor het stallen van regionaal materieel een vergoeding. De regeling is tot op heden niet ingetrokken, hoewel het onderscheid tussen regionaal en gemeentelijk materieel niet meer bestaat. De centrale werklocaties die meer dan andere locaties een regionale functie hebben en waarvoor investeringen zijn gedaan worden hiervoor gecompenseerd via een huurvergoeding (zie d.).

Correctie

Het onderscheid in materieel bestaat niet meer. De regeling wordt met ingang van 2019 opgeheven.

g. Kosten bouwadvisering Apeldoorn en Epe (€ 165.220)

De gemeenten Apeldoorn en Epe hebben in het clusterverleden wel het personeel, maar niet hun volledige brandweer-formatiebudget overgedragen aan cluster EVA. In plaats daarvan kon het cluster EVA de verstrekte bouwadviezen bij Apeldoorn (€ 104.000) en Epe (€ 61.000) in rekening brengen, op nacalculatiebasis. Dit was een inkomst voor het cluster, ter dekking van de personeelskosten van het cluster.

Tot en met 2016 heeft de VNOG hiervoor rekeningen verstuurd op basis van werkelijke kosten. Deze werkwijze was uniek voor cluster EVA. In 2017 is hiervoor géén factuur gestuurd naar de gemeenten Apeldoorn en Epe. In 2018 is wel een factuur gestuurd – en wel ter grootte van het begrote bedrag.

Het basisbedrag van Apeldoorn en Epe bij de invoering van het verdeelmodel was hierdoor lager dan bij de andere gemeenten. Die hebben hun middelen ingebracht inclusief het budget voor advieskosten, Apeldoorn en Epe niet. Dit wordt nu gecorrigeerd.

Correctie

In 2018 en 2019 wordt het begrote bedrag voor de advisering nog per factuur geïnd bij de gemeenten Apeldoorn en Epe. Vanaf 1-1-2020 wordt het sturen van separate facturen aan de gemeenten Apeldoorn en Epe beëindigd en wordt de algemene gemeentelijke bijdrage aan VNOG begroting structureel verhoogd met dit bedrag.

5. Specificatie effect correcties

De volgende taken worden uit de algemene begroting VNOG gehaald. De gemeentelijke bijdrage wordt structureel met deze bedragen verlaagd. Voor 2020 is dit verdeeld volgens de percentages van het verdeelmodel (percentages 2020)¹:

Gemeente	Percentage verdeelmodel in 2020	Veluws bosbrw Comité	Beheer bluswater	Egal. reserve afschr. Epe	Huisvesting Zutphen	Totaal
Aalten	3,27%	219	6.648	1.776	5.806	14.450
Apeldoorn	21,24%	1.423	43.184	11.538	37.713	93.858
Berkelland	5,55%	372	11.284	3.015	9.854	24.525
Bronckhorst	4,89%	328	9.942	2.656	8.682	21.609
Brummen	2,42%	162	4.920	1.315	4.297	10.694
Doetinchem	6,71%	450	13.642	3.645	11.914	29.651
Elburg	2,64%	177	5.368	1.434	4.687	11.666
Epe	3,86%	259	7.848	2.097	6.854	17.057
Ermelo	3,41%	228	6.933	1.852	6.055	15.069
Harderwijk	5,06%	339	10.288	2.749	8.984	22.360
Hattem	1,26%	84	2.562	684	2.237	5.568
Heerde	2,07%	139	4.209	1.125	3.675	9.147
Lochem	4,42%	296	8.987	2.401	7.848	19.532
Montferland	4,17%	279	8.478	2.265	7.404	18.427
Nunspeet	3,36%	225	6.831	1.825	5.966	14.848
Oldebroek	2,69%	180	5.469	1.461	4.776	11.887
Oost Gelre	3,60%	241	7.319	1.956	6.392	15.908
Oude IJsselstreek	4,44%	297	9.027	2.412	7.883	19.620
Putten	2,70%	181	5.490	1.467	4.794	11.931
Voorst	2,90%	194	5.896	1.575	5.149	12.815
Winterswijk	3,50%	234	7.116	1.901	6.214	15.466
Zutphen	5,86%	393	11.914	3.183	10.405	25.895
Totaal	100%	6.699	203.315	54.324	177.556	441.894

¹ In 2021 worden (conform ingroeipad verdeelmodel) de percentages van het verdeelmodel aangepast. De gemeentelijke bijdrage wordt dan volgens de nieuwe percentages over de 22 gemeenten verdeeld.

Individuele gemeenten krijgen per 2020 de volgende kosten / minder inkomsten:

Gemeente	Veluws bosbrandweer	Beheer bluswater	Huur locaties	Huisvesting Zutphen	Stallingskosten	Bouwkostenadvisering	Totaal
Aalten		4.000	7.965			5.403	17.367
Apeldoorn		2.375	51.733		12.600	35.093	101.801
Berkelland		6.400	13.518			9.170	29.088
Bronckhorst		40.000	11.910			8.079	59.990
Brummen		95	5.894			3.998	9.988
Doetinchem		57.000	16.343			11.086	84.430
Elburg	1.952		6.430		2.100	4.362	14.844
Epe			9.402		2.100	6.377	17.879
Ermelo			8.306		2.100	5.634	16.040
Harderwijk			12.324		8.400	8.360	29.085
Hatterij	851		3.069			2.082	6.002
Heerde	1.811		5.042			3.420	10.273
Lochem		4.750	10.766			7.303	22.818
Montferland		31.500	10.157			6.890	48.546
Nunspeet			8.184			5.551	13.735
Oldebroek	2.085		6.552			4.444	13.081
Oost Gelre		3.100	8.768			5.948	17.816
Oude IJsselstreek		46.500	10.814		6.300	7.336	70.950
Putten			6.576			4.461	11.037
Voorst			7.063			4.791	11.855
Winterswijk		1.800	8.525			5.783	16.108
Zutphen		5.795	14.273	177.556		9.682	207.306
Totaal	6.699	203.315	243.566	177.556	33.600	165.220	830.038

Effect per saldo per individuele gemeente:

Gemeente	Gemeente krijgt terug	Gemeente krijgt aan kosten	Extra inkomst gemeente	Voordeel/nadeel 2020	Vanaf 2021 is het nieuwe verdeelmodel volledig ingevoerd:	Voordeel/nadeel per 2021
Aalten	14.450	-17.367		-2.917		-2.917
Apeldoorn	93.858	-101.801	48.000	40.057		39.925
Berkelland	24.525	-29.088		-4.563		-4.500
Bronckhorst	21.609	-59.990		-38.381		-38.384
Brummen	10.694	-9.988		706		710
Doetinchem	29.651	-84.430	400	-54.378		-54.421
Elburg	11.666	-14.844	8.000	4.822		4.825
Epe	17.057	-17.879		-822		-772
Ermelo	15.069	-16.040		-971		-951
Harderwijk	22.360	-29.085	8.000	1.275		1.222
Hatterij	5.568	-6.002		-434		-440
Heerde	9.147	-10.273		-1.126		-1.136
Lochem	19.532	-22.818		-3.287		-3.247
Montferland	18.427	-48.546		-30.119		-30.103
Nunspeet	14.848	-13.735		1.112		1.076
Oldebroek	11.887	-13.081		-1.194		-1.188
Oost Gelre	15.908	-17.816	8.000	6.092		6.112
Oude IJsselstreek	19.620	-70.950		-51.330		-51.337
Putten	11.931	-11.037		894		894
Voorst	12.815	-11.855		960		973
Winterswijk	15.466	-16.108		-641		-588
Zutphen	25.895	-207.306	58.000	-123.411		-123.424
Totaal	441.982	-830.038	130.400	-257.655		-257.672

Verklaring per saldo nadeel gemeenten:

Extra inkomst gemeenten compensatie exploitatie	130.400
Uitname overbodige begrotingspost	54.324
Betalen gemeenten compensatie exploitatie	-243.566
Opheffen stallingskostenvergoeding	-33.600
Bouwadvisering in algemene bijdrage	-165.220
	-257.662

Effect op de VNOG begroting:

	Verlaging bijdrage (ge- schrapte ta- ken)	Verhoging bij- drage (huur loca- ties)	Verhoging bijdrage (bouwkostenadvi- sering)	Eindeffect
VNOG	-441.894	243.566	165.220	-33.108
		408.786		

De gemeentelijke bijdrage aan de VNOG (van de 22 gemeenten samen) wordt per saldo per 2020 structureel verlaagd met € 33.108.

6. Specificatie bluswatervoorziening (5 november 2018) (€ 203.315)

	Brandkranen		Geboorde putten		Open water	Divers onderhoud ⁸
	Betalen Vitens brandkraancontract	Periodieke schouw brandkranen	Aanleg van geboorde putten	Periodiek ⁶ door-meten putten	Aan-leg/ontsluiten/ ⁷ beheer open water	
Aalten	Gemeente	VNOG, € 1.700 ¹	Gemeente	VNOG, € 2.300	Gemeente / burger	VNOG € 96.000 onderhoud
Apeldoorn	Gemeente	Gemeente	Gemeente	VNOG, € 2.375	Gemeente / burger	
Berkelland	Gemeente	VNOG, € 4.300 ¹	Gemeente	VNOG, € 2.100	Gemeente / burger	
Bronckhorst	VNOG, € 30.000	VNOG, € 8.000 ¹	VNOG, ↓ ⁵	VNOG, € 2.000	Gemeente / burger	
Brummen	Gemeente	Gemeente	Gemeente	VNOG, € 95	Gemeente / burger	
Doetinchem	VNOG, € 47.000	niemand, € 10.000 ²	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Elburg	Gemeente	VNOG: auto, etc. pm ³	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Epe	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Ermelo	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Harderwijk	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Hatterij	Gemeente	VNOG: auto, etc. pm ³	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Heerde	Gemeente	VNOG: auto, etc. pm ³	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Lochem	Gemeente	Gemeente	Gemeente	VNOG, € 4.750	Gemeente / burger	
Montferland	VNOG, € 25.000	niemand, € 6.500 ⁴	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Nunspeet	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Oldebroek	Gemeente	VNOG: auto, etc. pm ³	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Oost Gelre	Gemeente	VNOG, € 2.800 ¹	Gemeente	VNOG, € 300	Gemeente / burger	
Oude IJsselstreek	VNOG, € 29.000	niemand, € 7.500 ⁴	Gemeente	VNOG, € 10.000	Gemeente / burger	
Putten	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Voorst	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente / burger	
Winterswijk	Gemeente	VNOG, € 1.800 ¹	Gemeente	N.v.t.	Gemeente / burger	
Zutphen	Gemeente	Gemeente	Gemeente	VNOG, € 5.795	Gemeente / burger	
	€ 131.000	€ 42.600	€ -	€ 29.715	pm	
Totaal: € 203.315						

¹ In de gemeenten Aalten, Berkelland en Winterswijk en bij de posten Lichtenvoorde, Steenderen en Vorden voeren verenigingen van oud-leden de schouw op brandkranen uit. In de plaatsen Hengelo, Zelhem en Groenlo ligt dit bij vrijwilligers van de betreffende posten. In Bronckhorst hebben er in 2017 echter geen (achterhaalbare) boekingen plaatsgevonden. Op basis van een normbedrag per kraan (dat een extern bedrijf rekent) en het totaal aantal kranen, is dit totaalbedrag voor Bronckhorst bepaald.

² In Doetinchem voerde een clustermedewerker de schouw uit, binnen de uren van zijn functie. Het exacte aantal uren en bijbehorende bedrag is achteraf lastig te achterhalen. Op basis van een normbedrag per kraan (dat een extern bedrijf rekent) en het totaal aantal kranen, is dit totaalbedrag voor Doetinchem bepaald.

³ In Elburg, Hatterij, Heerde en Oldebroek voorziet VNOG in een auto (incl. brandstof) en materialen voor het schouwwerk. Het betreft een afgeschreven auto van de VNOG (2007), die voor circa 20 uur in de week voor schouwwerk gebruikt wordt. Het schouwwerk zelf wordt uitgevoerd door een medewerker van de werkvoorziening die door deze vier gemeenten wordt betaald.

⁴ In Montferland en Oude IJsselstreek werd door het cluster een extern bedrijf ingehuurd voor de schouw. De laatste rekening is uit 2016, in 2017 heeft geen schouw plaatsgevonden.

⁵ In 2017 zijn er in de gemeente Bronckhorst op kosten van de VNOG twee geboorde putten aangelegd (€ 9.300), maar dit is niet een structurele activiteit. Vandaar dat dit verder buiten de berekeningen is gehouden.

⁶ In de gemeenten Aalten en Berkelland en bij de posten Lichtenvoorde, Steenderen en Vorden voeren verenigingen van oud-leden het doormeten van de putten uit. In de plaatsen Apeldoorn, Hengelo, Zelhem en Groenlo ligt dit bij vrijwilligers van de betreffende posten. In de gemeenten Brummen, Lochem, Oude IJsselstreek en Zutphen heeft de VNOG in 2017 voor deze taak een extern bedrijf ingeschakeld. De verenigingen van oud-leden rekenen met € 25,00 per put. Het huidige externe bedrijf rekent € 95,00 per put. Dit is een scherp tarief, kosten liggen eerder op € 150,00 per put.

⁷ Het beheer van open water betreft toegankelijkheid daarvan (voor de brandweer toegankelijk maken van plassen, vijvers, beken, etc.) en de bruikbaarheid (voorkomen dichtgroeien door beplanting, ijsvrij houden, droog komen te staan, etc.), alsmede de periodieke controle op toegankelijkheid/bruikbaarheid. Deze vorm van beheer staat relatief in de kinderschoenen.

⁸ Voor divers (spoed) onderhoud en klein onderhoud heeft VNOG een regio-breed budget. Van dit budget worden momenteel ook een deel van de hierboven aangegeven taken bekostigd. Bij een taakoverdracht aan de gemeenten zal dit deels ten laste komen van dit onderhoudsbudget (€ 96.000, specificatie: 6331034009 – 34301 Klein onderhoud bluswatervoorziening (€ 48.000) en 6335034009 – 34313 Klein onderhoud bluswatervoorziening (€ 48.000)). Voor de verrekening van het Vitens contract is het budget: 6331034009 – 34314 Brandkraancontract Vitens (€ 132.000).

Bijlage 5. Ontwikkelingen 2021-2023

In deze bijlage worden de ontwikkelingen voor 2021 e.v. geschetst (bijlage 6 geeft een nadere toelichting op de ontwikkeling van de investeringen en kapitaallasten). Het gaat o.a. om zaken uit de Strategische Agenda 2017-2021 waarvan de structurele kosten of besparingen nog niet of nog niet volledig zijn uitgewerkt en/of andere beleidsontwikkelingen. Voor de jaren 2021 e.v. kunnen de financiële effecten alleen globaal en onder voorbehoud worden genoemd, dan wel als P.M. post. Deze zaken hebben nog geen (financieel) effect op 2020.

Er volgt hiervoor nog afweging en visievorming door het VNOG bestuur. De afweging hangt samen met nog te voeren diepgaandere discussies en keuzes in het VNOG bestuur over opgaven, taken en de toekomst van de organisatie. Er is tijd nodig om deze discussie te voeren; dit zal gedurende het jaar 2019 gaan plaatsvinden. Zaken kunnen vervolgens verwerkt worden in de Kadernota 2021-2024, die naar verwachting in december 2019 zal verschijnen, of waar nodig in de Kadernota's daarna.

Ontwikkelingen 2021-2023

Personeelsbudget (dagdienst)

IB010 Organisatie / werkwijze IB

Bedrag: ca. € 250.000 / P.M.

In de huidige werkwijze worden capaciteitsproblemen ervaren; de indruk is dat de beroepsformatie van de afdeling IB te klein is om de posten op het gewenste niveau te kunnen ondersteunen c.q. andere taken uit goed te kunnen voeren. Dit is mede aanleiding voor het opnieuw bezien van de organisatie van (dit deel van) de brandweerzorg, waaronder het samenspel tussen de beroeps- en de vrijwillige organisatie onder leiding van de nieuwe directeur / afdelingshoofd IB.

Vrijwilligersbudget (programma 2. Incidentbestrijding)

IB012/014/015/016/017 Ontwikkelingen vrijwilligersbudget

Bedrag: PM

Ontwikkelingen kunnen ertoe leiden dat er op termijn extra middelen benodigd zijn voor het vrijwilligersbudget vanaf 2021 óf dat besparingen mogelijk worden. Veel is daarbij afhankelijk van de wijze van organiseren en van keuzes en ambities van het bestuur. De volgende ontwikkelingen spelen onder andere een rol:

- In 2019 wordt nieuw beleid omtrent onderhoud Materieel en Logistiek uitgewerkt, dat per 2020 kan ingaan, waarin ook helder wordt wat de rol/inzet van vrijwilligers daarbij kan/zal zijn. De verwachting op dit moment is dat door dit nieuwe beleid er mogelijk meer middelen nodig zullen zijn dan de € 145.000 die nu voor uren onderhoud is geraamd. Het is in dit stadium nog niet helder welk bedrag hiermee gemoeid zal zijn.
- Het is mogelijk dat het, als gevolg van (al dan niet onvoorziene) operationele problemen, noodzakelijk wordt om op bepaalde plekken over te gaan tot variabele voertuigbezetting om (langdurige) buitendienststelling van posten te voorkomen. Binnen de Strategische Agenda 2017-2020 valt de bestuursopdracht om het onderwerp te bezien en uit te werken. Afhankelijk van de bestuurlijke keuzes, het te maken beleidskader en de daadwerkelijke omstandigheden die zich dan voordoen, kunnen er financiële gevolgen optreden voor het vrijwilligersbudget.
- Het model 'Optimalisering specialismen' is in ontwikkeling, afhankelijk van de uitwerking en implementatie kunnen er (eenmalige) frictiekosten ontstaan. Na implementatie kan het financiële effect zowel positief als negatief uitpakken. Daarbij gaat het om zaken als:
 - o Sluiten/herverdelen van posten
 - o Wel/niet kazerneren
 - o Paraatheid posten
 - o Variabele voertuigbezetting
- Een onderdeel van de Strategische Agenda 2017-2020 is de toekomstbestendigheid, spreiding en paraatheid. Afhankelijk van de uitwerking en bestuurlijke keuzes/uitgesproken ambities in 2019 en 2020 kunnen er financiële gevolgen zijn.
- Een onderdeel van de Strategische Agenda 2017-2020 is het (blijvend) vinden van voldoende (vrijwillig) personeel; daarbij spelen ook de demografische ontwikkelingen. Als gevolg van deze ontwikkelingen (krimp, vergrijzing, ontgroening) kan het op termijn nodig worden om maatregelen te nemen om voldoende bezetting te houden, met financiële gevolgen. In 2019/2020, als de uitwerking van dit onderdeel zal verschijnen, kunnen keuzes worden gemaakt.

Programma 1. Risicobeheersing

RB001/003/004/010/011 Uitvoering geven aan Strategische Agenda: Omgevingswet

Bedrag: PM

Op 1 november 2018 heeft het AB de Omgevingsvisie van de VNOG behandeld, waarin de ontwikkelingen van de komende Omgevingswet zijn opgenomen. De Omgevingswet maakt deel uit van de Strategische Agenda van de VNOG en heeft grote gevolgen voor de organisatie. In 2019 wordt de visie concreet uitgewerkt en wordt de uitwerking voorgelegd aan het AB. Vervolgens kunnen de (financiële) consequenties worden meegenomen in de Kadernota 2021-2024.

Dit raakt diverse afdelingen van de VNOG, niet alleen Risicobeheersing, maar ook Crisisbeheersing, GHOR en Bedrijfsvoering (multi benadering). Er zijn ontwikkelingen te verwachten op:

- Formatie (voor beleidsniveau (visie- en planvorming) en uitvoeringsniveau (vergunningstrajecten).
- Benodigde opleidingen (incidenteel – bijscholing en structureel – bijblijven).
- Communicatie algemeen (over het effect van de invoering van de Omgevingswet)
- Risicocommunicatie (thematisch over onderwerpen als duurzaamheid, klimaatverandering, innovaties, natuurgebieden).

RB008 Zelfredzaamheid en inwonerparticipatie: uren t.b.v. georganiseerde voorlichtingsactiviteiten/ voldoende (vrijwillig) personeel

Bedrag: PM

Voor de uren aan in te zetten vrijwillig personeel is 20.000 beschikbaar bij Incidentbestrijding (loonsom vrijwilligers) t.b.v. stimulering/begeleiding zelfredzaamheid en inwonerparticipatie. Omdat zelfredzaamheid en inwonerparticipatie een vlucht gaan nemen, zullen er naar verwachting extra middelen nodig zijn om brandweermensen voor te bereiden en in te zetten op activiteiten daaromtrent. Na analyse kan hiervan een financiële vertaling worden gemaakt.

Programma 3. Brandweerondersteuning

BO022 (Landelijke) ontwikkelingen Vakbekwaam blijven

Bedrag: PM

Er spelen diverse (landelijk en regionale) ontwikkelingen voor het Vakbekwaam blijven, die volgen uit nieuwe inzichten en werkwijzen voor de brandweer, nieuwe (landelijke of regionale) richtlijnen, procedures en protocollen, of nieuwe materialen. Dat zijn onder andere:

Hernieuwde kijk op brandbestrijding, Werken op hoogte, Implementatie veeredtakels, Slangenbundels, Visie IBGS (o.a. schuim), Model voertuigbezetting, Bluswaterlogistiek (o.a. WTS), Ademlucht, SBO/GBO, Implementatie slagkracht 2.0., Gevolgen RI&E, Gevolgen landelijke agenda brandweezorg 2018-2022

Afhankelijk van te maken keuzes en het ambitieniveau zullen budgetten op termijn wel of niet toereikend zijn. Wil de VNOG blijven met de landelijke ontwikkelingen, zullen de uitkomsten van de landelijke agenda moeten worden meegenomen. Hierbij speelt ook een herbezinning op de huidige inrichting van het realistisch oefenen (manier, intensiteit, wel of niet verplicht), die tot besparingen of meerkosten kan leiden.

BO024 Duurzaamheid / Energietransitie

Bedrag: PM

Vanwege de energietransitie en toegenomen duurzaamheidseisen volgend uit de wereldwijde maatregelen, wet- en regelgeving tegen de klimaatveranderingen, kunnen er meerkosten gaan ontstaan voor alternatief materieel en innovatieve materialen, alsook verduurzaming van panden. Wat betreft de footprint moeten er (bestuurlijke) ambities worden geformuleerd.

BO025 Gevolgen Integraal Huisvestingsplan en Demarcatie

Bedrag: PM

Per 2021 verlaat de VNOG het kantoorpand Europaweg te Apeldoorn. De teams moeten geherhuisvest worden, hiervoor is een Integraal Huisvestingsplan nodig, dat de totale huisvesting van de kantoororganisatie over alle locaties en opties voor centrale en decentrale huisvesting beschouwt. Dit plan moet in 2019/2020 tot stand komen, waarbij keuzes worden gemaakt. De financiële gevolgen van die keuzes komen vanaf 2021 tot uiting. Onder de term "demarcatie huisvesting" valt het vraagstuk welke partij (gemeente of VNOG) welke huisvestingstaak in de 56 kazernes uitvoert en/of bekostigt. In overleg tussen de gebruiker van de panden (VNOG) en de eigenaar (veelal de gemeenten) moeten hier afspraken over worden gemaakt. Hierover moet in 2019/2020 duidelijkheid komen. Afhankelijk van de keuzes en afspraken kunnen er financiële gevolgen zijn, dit vervolgens vanaf 2021 tot uiting kunnen komen.

BO026 Ontwikkeling dienstverleningsconcept

Bedrag: PM

In het kader van de Strategische Agenda wordt de dienstverlening richting de 56 posten versterkt, hieronder valt onder andere de ontwikkeling van een frontoffice richting de posten, met een compleet aanbod (administratie, HRM, ICT, Vakbekwaamheid, M&L en Facilitair), die ruim bereikbaar en beschikbaar is (venstertijden, danwel invoering bepaalde piketten). In dit dienstverleningsconcept past ook de ontwikkeling van het service-niveau. Er zal sprake zijn van een geleidelijke invoering van de frontoffice. Eerst zal de uitkomst (en uitrol) van de ondersteunende computersystemen volgen (aanbesteding 2019, implementatie 2020). De software achter de frontoffice is dan geregeld. In 2020 volgt de nadere uitwerking en in 2021 de verdere opbouw.

Programma 4. Crisisbeheersing

CB007 Operationaliseren verbeteringen in Crisiscommunicatie (communicatie tijdens een crisis), teneinde uitvoering te geven aan Strategische Agenda

Bedrag: PM

Samenwerking tussen gemeenten, (het perspectief van) de Veiligheidsregio en crisispartners is van groot belang. Uitdaging daarbij is dat overheid, crisispartners en/of private partijen dezelfde boodschap uitstralen. CB wil samen met communicatie VNOG en gemeenten werken in 2019 aan de implementatie van de quick wins en aan onderzoek naar de huidige structuur en de bestuurlijke dilemma's. In de loop van 2019 worden de aanbevelingen in het DB gebracht waarna implementatie gaat plaatsvinden.

Programma 5. GHOR

GH002 Informatiegestuurd werken witte kolom

Bedrag: 100.000 structureel

In het kader van de doorontwikkeling en intensivering van de informatiegestuurde besluitvorming binnen de witte kolom worden de volgende activiteiten ondernomen:

- Met 5 GHOR regio's, 24/7 een gezamenlijk risicobeeld geneeskundig opstellen.
- Dynamische operationele informatie in het veld beschikbaar.
- Alarmeren van burgers voor ondersteuning crisisorganisatie.
- Dynamisch en flexibel alarmeren van GHOR functionarissen en ketenpartners

De verwachte resultaten zijn:

1. 24/7 een geneeskundig risicobeeld bij/op en voor de LMS Oost Nederland.
2. De "witte kolom" aangesloten bij de VIC ontwikkelingen.
3. Actuele en incidentgerichte informatie beschikbaar voor de OVDG en ACGZ.
4. Burgers worden ingezet ter ondersteuning van de geneeskundige crisisorganisatie.
5. Medewerkers en ketenpartners zijn op diverse wijze flexibel te alarmeren.

GH007 Implementatie GHOR beleid en uitvoeringsplan zelfredzaamheid / burgerparticipatie

Bedrag: PM

De visie wordt in de loop van 2019 uitgewerkt in een beleid en uitvoeringsplan. De implementatie volgt daarna, in afstemming met GHOR IJsselland en de VNOG (project Burgerkracht) en bij voorkeur met de Oost-5 partners en landelijk GGD/GHOR-Nederland.

Programma 7. Bedrijfsvoering

BV014 Invulling functie Ciso

Bedrag: PM

Volgens de nieuwe Privacywet (AVG) moet de VNOG beschikken over een Chief Information Security Officer (Ciso). Deze rol heeft de VNOG tijdelijk ingevuld binnen de bestaande formatie, maar dit gaat ten koste van bestaande werkzaamheden en is op de lange termijn niet houdbaar. Bezien moet worden hoe hier ruimte voor te maken. Dit kan leiden tot meerkosten.

BV016 Arbo – gevolgen uitvoering Arbocatalogus, RI&E, etc.

Bedrag: PM

In 2018 is de RI&E uitgevoerd. Het definitieve rapport zal begin 2019 verschijnen en dan kan er ook een plan van aanpak worden opgesteld, waarin zal staan hoe de punten uit de RI&E zullen worden aangepakt. In 2018 is de landelijke Brandweer Arbo catalogus vastgesteld. Hierin zijn door de branche de Arbo doelvoorschriften van de overheid uitgewerkt. De catalogus bevat verplichte en aanbevolen/geadviseerde protocollen. Om de protocollen uit te voeren, zijn extra middelen nodig. Uit de RI&E en de Arbocatalogus volgen diverse acties voor de VNOG, of zullen gaan volgen in de loop van 2019. Bepaalde onderwerpen zijn inmiddels opgepakt, of beschreven bij de afdeling die hier primair voor verantwoordelijk is.

BV017 Aansluiten vrijwilligers op VNOG-domein

Bedrag: PM

Het betreft de toegang van met name de vrijwilligers tot diverse applicaties (bv. ELO, brandweer app, handboek vrijwilligers, etc.) en andere onderdelen van het VNOG domein. In het kader van het project Prio1! draagt deze ontsluiting van informatie bij tot een betere verbinding tussen de posten/vrijwilligers en de ondersteunende VNOG organisatieonderdelen. Er kan hier mogelijk ook een besparing van uitgaan op de langere termijn. Hiertoe dient eerst een business case opgesteld worden.

BV018 Vergroten communicatiebewustzijn medewerkers i.v.m. toenemende invloed sociale media

Bedrag: PM

De impact van sociale media op organisaties wordt steeds groter. Dat geldt zeker ook voor de VNOG. Lang niet alle medewerkers zijn voldoende bewust van de betekenis en de effecten van (social) media. Om dit bewustzijn te vergroten is het nodig om hier (extra) aandacht aan te besteden. Mogelijk wordt dit opgenomen in de vernieuwing van de reguliere leergang. Indien niet, dan moet VNOG zelf hiervoor iets organiseren, wat meerkosten met zich zal meebrengen.

BV019 Aanbevelingen uit Archiefrapportage 2016-2017

Bedrag: PM

Op 13 december 2018 heeft het AB de rapportage 2016-2017 over het archief behandeld. Vier van de zeven aanbevelingen uit deze rapportage worden uitgevoerd. De uitvoering van drie aanbevelingen kan in 2021 worden opgepakt, het betreft:

- Start een project voor organisatiebreed introduceren van een digitale handtekening, incl. de mogelijke afschaffing van de [fysieke] handtekening.
- Initieer een kort (haalbaarheids)onderzoek naar voordelen van structurele vervanging / substitutie.
- Huur tijdelijk extra, specifieke DIV-capaciteit in t.b.v. digitale initiatieven en projecten, aangezien de huidige DIV-formatie onvoldoende groot is om naast reguliere werkzaamheden ook de veelheid aan nieuwe initiatieven te ondersteunen.

Bijlage 6. Investerings en kapitaallasten

1. Ramingsgrondslagen

In het rapport van de Evaluatie jaarrekening 2017 is een analyse van de investeringen en kapitaallasten opgenomen. Dit rapport bevat 34 aanbevelingen, waarvan 13 over de investeringen/kapitaallasten, die inmiddels vrijwel allemaal zijn afgerond. Een overzicht van de stand van alle aanbevelingen is opgenomen in bijlage 8.

Het budget voor kapitaallasten berust op de volgende ramingsgrondslagen:

- Het MJIP (meerjarig investeringsprogramma) is compleet gemaakt, met dit voorbehoud dat nog een laatste controle moet gebeuren.
- De investeringen zijn onderscheiden naar vervanging (opgenomen in deze paragraaf) en uitbreiding.
- De verdeling van investeringen over de jaarschijven 2020 tot en met 2023 is bepalend voor het jaar waarvoor (in de begroting) de kredieten worden aangevraagd. Na het beschikbaar stellen van het krediet worden verplichtingen aangegaan (bijvoorbeeld door het starten van een aanbestedingsprocedure).
- Er is gerekend met toevoegingen en onttrekkingen aan de egalisereserve conform het vastgestelde beleid.
- De afschrijvingstermijnen zijn herzien (besluit DB van 29 november 2018). Er wordt lineair afgeschreven conform ons beleid. Over de restant boekwaarden van reeds aanwezige activa zijn de afschrijvingen vanaf 2019 berekend over de resterende looptijd conform de herziene afschrijvingstermijnen (vanaf activa met een boekwaarde > € 10.000).
- De omslagrente bedraagt 0,8% en wordt berekend over de boekwaarde aan het begin van het jaar plus de helft van de voorgenomen investeringen in het begrotingsjaar.
- De voorgenomen investeringen zijn geraamd inclusief prijsindex en BTW. Gerekend is met een stijging van 1,5% per jaar voor duurzame goederen (percentage voor 2020 uit de septembercirculaire gemeentefonds 2018).
- De kapitaallasten tenslotte, zijn geraamd na verwerking van bovenstaande punten, uitgaande van 100% van de bestaande boekwaarden en 85% van de voorgenomen investeringen.

Op advies van de gemeentelijke Commissie Van der Jagt / Van Arkel wordt het effect van de "BTW-BDUR problematiek" niet 1:1 vertaald in (een "claim" op) een hoger benodigd budget voor kapitaallasten. De stijging van de kapitaallasten als geheel kan op middellange termijn bestuurlijk worden afgewogen in de bredere context van deze en volgende Kadernota's.

De voorziene stijgingen als gevolg daarvan hogere gemeentelijke bijdragen, wordt gedempt door de inzet van de egalisereserve.

2. Meerjarig investeringsprogramma (MJIP)

In de bijgewerkte MJIP staan de volgende bedragen voor vervangingsinvesteringen voor de komende jaren. De eerste regel bevat de bedragen van de aan te vragen kredieten; de tweede regel 85% daarvan (voor de berekening van de kapitaallast).

Jaar	2020	2021	2022	2023
MJIP Investerings 100%	14.746.686	1.645.325	6.990.752	8.954.800
MJIP Investerings 85%	12.534.683	1.398.526	5.942.139	7.611.580

In 2018 zijn niet alle voorgenomen investeringen uitgevoerd. Bij de jaarrekening 2018 zullen er nog investeringen met een totaal kredietbedrag van € 4,7 miljoen worden doorgeschoven, conform één van de aanbevelingen uit de Evaluatie jaarrekening 2017.

Voorgenoemde investeringsplanning fluctueert sterk. Waarschijnlijk vindt in werkelijkheid een gelijkmatiger spreiding van de uitgaven plaats, waarin uitgaven die nu in 2019 en 2020 geraamd zijn, doorschuiven naar 2021. Dit is inherent aan de wijze van ramen: éérst het krediet, dan het investeringsproject en de aanbesteding, en tenslotte de uitvoering en het doen van de uitgaven. De kapitaallasten schuiven in dat geval op.

De belangrijkste uitgaven betreffen vervangingen van:

- MDT's
- Ademlucht
- Redgereedschap
- Slangenwagens
- Tankautosputten
- Hulpverleningsvoertuigen
- Warmtebeeldcamera's
- ICT middelen

3. Ontwikkeling kapitaallasten 2020-2023

Jaar	Boekwaarde begin jaar	Investerings (obv 85%)	Afschrijvingen	Boekwaarde einde jaar	Rente (0,8%)	Benodigd budget kapitaallasten kadernota	Opgenomen kapitaallasten MJB 2019 - 2022	Budgettair effect
2020	40.130.471	12.534.683	5.395.153	47.270.002	371.183	5.766.336	5.453.717	-312.619
2021	47.270.002	1.398.526	6.030.925	42.637.603	383.754	6.414.680	5.453.717	-960.963
2022	42.637.603	5.942.139	5.788.817	42.790.925	364.869	6.153.687	5.453.717	-699.970
2023	42.790.925	7.611.580	5.795.761	44.606.743	372.774	6.168.535	5.453.717	-714.818

Tabel is exclusief de kazernes in eigendom, die 1:1 worden verrekend met betreffende gemeenten (programma 10).

Voor de komende jaren wordt er een toename van de kapitaallasten verwacht. De kolom "benodigd budget kapitaallasten kadernota" laat zien wat de omvang van de totale kapitaallasten (afschrijving en rente) in de komende jaren zal zijn. Door het toepassen van de nieuwe ramingsgrondslagen conform de Evaluatie Jaarrekening 2017 en het rapport van de gemeentelijke Commissie fluctueert dit bedrag, waar in de voorbije jaren een constant bedrag werd begroot.

4. Analyse

Hieronder wordt de stijging van de kapitaallasten ontleed naar zijn oorzaken, overeenkomstig de maatregelen die de gemeentelijke Commissie heeft voorgesteld.

Maak het MJIP compleet

In totaal zijn er items met een waarde van € 3,8 mln. toegevoegd aan het MJIP. Dit betreft voornamelijk zaken in de facilitaire en IT sfeer, maar ook brandweermaterialen. Het betreft zaken die al aanwezig waren bij de VNOG, maar die nog niet in het MJIP waren opgenomen. Hierdoor stijgen de kapitaallasten met gemiddeld bijna € 300.000, die zich echter ongelijkmatig over de jaren voor zal doen.

Herzie de afschrijvingstermijnen

In het DB van 29 november 2018 zijn de afschrijvingstermijnen aangepast. Aanleiding hiervoor was dat deze voor een aantal items niet meer realistisch waren. Sommige termijnen zijn verkort; andere termijnen verlengd.

Echter, ook het jaar van vervanging verandert door de andere termijnen. Tenslotte worden de restant boekwaarden van de huidige activa met andere termijnen (en dus bedragen) afgeschreven. Dit alles leidt per saldo tot lagere kapitaallasten met gemiddeld bijna € 300.000, die zich echter ongelijkmatig over de jaren voor zal doen.

Pas de prijsindex toe op investeringen

In de nieuwe kapitaallasten berekeningen wordt rekening gehouden met een jaarlijkse inflatie van 1,5%. Tot en met het jaar 2023 wordt er jaarlijks met dit percentage gerekend. Als gevolg hiervan stijgen de kapitaallasten met circa € 100.000.

De al vastgestelde kredieten voor 2018 en 2019 worden niet geïndexeerd. Door de aanpassing van de kredieten aan het aanbestedingsresultaat, conform één van de aanbevelingen, wordt het effect van prijsstijgingen meegenomen. De prijsindex voor de nog te voteren kredieten van 2020 (die vanaf 2021 doorwerken in de kapitaallasten) en verdere jaren is verwerkt vanaf de start van het nieuwe MJIP.

Begroot de kapitaallasten op 100% van bestaande boekwaarden en 85% van voorgenomen investeringen

Het budget voor kapitaallasten was vastgeklikt op een gemiddelde last, waarbij de totale kapitaallasten met 15% werden gekort. De onderliggende aanname dat slechts 85% van de voorgenomen investeringen tot uitvoering komen, betreft echter alleen de toekomst. Vanaf nu wordt dus over 100% van de boekwaarden en afgesloten kredieten de kapitaallast begroot. Dit effect is berekend over de jaren 2020-2023 op ca. € 850.000 aan méér kapitaallasten.

De vier effecten bij elkaar (2023):

• Compleet maken MJIP	- 300
• Herzie afschrijvingstermijnen	+300
• Prijsindex	- 100
• Plus 15% boekwaarden in kapitaallast	- 850
Totaal	- 950

Hiermee is de stijging van de kapitaallasten op termijn verklaard, die de gemeentelijke Commissie heeft voorspeld. De structureel stijgende tendens zal zich in een "grillige", ongelijkmatige lijn kunnen effectueren.

5. Inzet egalisereserve kapitaallasten / materieel

Ter dekking van de fluctuaties in de kapitaallasten wordt de 'egalisereserve kapitaallasten' ingezet. De stand van deze reserve op 1 januari 2019 is € 950.000 (na de toevoeging van het overschot op de kapitaallasten 2018). De ontwikkeling van deze reserve wordt voortaan meegenomen in de P&C cyclus.

Het effect van de kapitaallasten op het saldo van deze Kadernota 2020-2023 – en daarmee op de bijdragen van de gemeenten in de komende jaren – is als volgt:

Jaar	Budgettair effect	Stand reserve 1 januari	Dotatie/ onttrekking reserve	Stand reserve 31 december	Effect gemeente-lijke bijdrage
2019	213.670	959.888	213.670	1.173.557	0
2020	-312.619	1.173.557	-312.619	860.939	0
2021	-960.963	860.939	-960.963	0	-100.024
2022	-699.970	0	0	0	-699.970
2023	-714.818	0	0	0	-714.818

In het meerjarig perspectief (hoofdstuk 6) is dit verwerkt.

6. Toekomst; mogelijke veranderingen van het beeld

Hieronder wordt een aantal factoren beschreven die voorgenoemd beeld kunnen beïnvloeden:

1. Nieuw beleid: door het doen van uitbreidingsinvesteringen, via de Kadernota's door het Algemeen Bestuur te besluiten, zullen de kapitaallasten kunnen stijgen. In de Kadernota moet dan ook de dekking zijn aangegeven.
2. Door het afstoten of niet vervangen van materieel en materiaal, bijvoorbeeld voortvloeiend uit nieuwe ideeën over de organisatie van de brandweezorg of door bezuinigingen, kunnen de kapitaallasten gaan dalen.
3. Indien materieel / materiaal technisch of functioneel onbruikbaar zou worden, leidt dit tot éénmalige afwaardering van de restant boekwaarde. Deze zal dan ten laste van de egalisatiereserve worden gebracht.
4. Het tempo van uitvoering van de projecten en de investeringsuitgaven zal afwijken van de planning. Voor een deel is dit inherent aan de inrichting van de P&C cyclus (eerst een krediet, dan pas beginnen). Daarnaast kan dit het gevolg zijn van bewuste keuzes (nieuwe werkwijzen en dus andere investeringen worden overwogen), maar ook van tegenvallers in de uitvoering van projecten of in aanbestedingstrajecten.
5. Zoals aangegeven in de rapportage van de gemeentelijke Commissie vervangt de VNOG geen materieel / materialen louter en alleen omdat de afschrijvingstermijn verlopen is. Ook hierdoor is dus een verschuiving van investeringen en de daarmee gepaard gaande kapitaallasten naar latere jaren denkbaar.
6. Indien aanbestedingsresultaten afwijken van de raming worden kredieten hier in de toekomst bij financiële verkenningen op aangepast.
7. De omslagrente is nu geraamd op 0,8%. Dat is vrij laag. Afhankelijk van macro-economische ontwikkelingen kunnen de tarieven op de kapitaalmarkt stijgen. Dit kan een fors financieel effect hebben. In de gemeente Apeldoorn wordt bijvoorbeeld thans gerekend met een omslagrente van 1,4%. Ter illustratie: een stijging van 0,1% komt overeen met een extra rentelast van circa € 45.000 per jaar.
8. De financiële gevolgen van het onderwerp demarcatie zijn niet meegenomen in deze paragraaf.

7. Totaalbeeld investeringen

Onderstaande tabel geeft een globaal inzicht in de aard en samenstelling van de investeringen en het financieel volume ervan.

Soort Activa	Aanschafwaarde
Totaal	80.600
Rollend (en varend) materieel	61.400
Inventaris	4.500
Persoonlijke bescherming	6.000
Werkplaatsapparatuur	1.100
IT/infrastructuur	6.000
ICT werkstations en monitoren	800
Overig	800

Bedragen x1.000

Bijlage 7. Eerste opzet opgavegerichte begroting

In onderstaand overzicht zijn huidige begrotingsonderdelen van de acht operationele programma's toebedeeld aan de zeven opgaven van de organisatie. Dit is een eerste stap om op termijn meer opgavegericht te kunnen sturen.

Maatschappelijke opgave: "Minder incidenten, slachtoffers en schade"							
Opgaven:	1. Voorkomen en beperken van incidenten, rampen en crises	2. Bestrijden van incidenten, rampen en crises	3. Herstel van ontwrichte situaties	4. Risicogericht werken	5. Informatiegestuurd werken	6. Zelforganiserend vermogen stimuleren	7. Doelmatige en mensgerichte bedrijfsvoering voeren
1 RB	brandpreventie weken RB			ontwikkeling MRI	innovatie informatiegestuurd	projecten	zorg voor personeel RB
1 RB	educatie RB			innovatie risicobewustzijn			scholing doorontwikkeling programma RB
1 RB	brandrisicoprofiel						advieswerkzaamheden RB
1 RB	brandonderzoek						
2 IB	vrijwilligers brandweer	vrijwilligers brandweer	nazorg evaluatie IB				zorg voor personeel IB
2 IB		open dagen					personeelsverenigingen IB
2 IB		bijkomende kosten inzet					oud leden apeldoorn IB
2 IB		oefenen voor GSO					
3 BO		vakbekwaam worden BO					zorg voor personeel BO
3 BO		oefenen					kennis en ontwikkeling innovati BO
3 BO		PPMO					kennis en ontwikkeling onderzoek BO
3 BO		voertuigen					services huisvesting
4 CB		moto/multi vakbekwaamheid					zorg voor personeel CB
5 GHOR		GHOR voorzieningen					zorg voor personeel GHOR
5 GHOR		opleiding ROLL					
5 GHOR		GHOR trainen en oefenen					
5 GHOR		materieel GHOR					
6 MON							zorg voor personeel MON
6 MON							MON gemeenschappelijke kolomkosten
6 MON							MON niet geoormerkt
7 BV							algemene communicatie
7 BV							IFV
7 BV							verzekeringen materieel
7 BV							verzekeringen personeel
7 BV							connectivity
7 BV							licenties
7 BV							HRM assesment vrijwilligers
7 BV							HRM assesment beroeps
7 BV							HRM salarisadministratie
7 BV							arbo bedrijfskundige zorg
8 DC&S							vertrouwenspersoon
8 DC&S							OR adviezen
8 DC&S							innovatiebudget
8 DC&S							risicomanagement

Bijlage 8. Voortgang aanbevelingen uit eindrapport Evaluatie jaarrekening 2017

	Aanbeveling	Hoe	Planning	Stand
	Categorie "Financiën op orde"	Meenemen in P&C docs		
1.	Blijf de vacaturestop handhaven en toepassen.	Overzicht opstellen.	AB nov 2018: TFV2018	Gedaan in TFV 2018.
2.	Ga terughoudend om met inhuur.	Budgethouders	continue	
3.	Bestem de bestemmingsreserve Bedrijfsvoering [=positief saldo van de Jaarrekening 2017] zoveel mogelijk als buffer voor het opvangen van een waarschijnlijke overschrijding van personeelskosten in 2018. Zoek voor 2019 en verder naar een structurele oplossing.	Ter overweging bij jaarrekening 2018.	AB jun 2019: JR2018	Wordt afgewogen bij jaarrek 2018.
4.	Voeg conform spelregels het voordeel op de kapitaallast 2018 toe aan de egaliseringsreserve (...).	Af te wegen bij bestemming resultaat 2018.	AB jun 2019: JR2018	Gedaan bij opstellen jaarstukken 2018.
5.	Onderzoek of er in 2018 kredieten met een afschrijvingswaarde van € 180.000 doorgeschoven kunnen worden naar 2019, zodat voor 2019 de nullijn nog gehandhaafd kan worden voor de kapitaallasten.	Jaarrekening 2018, onderdeel van overheveling kredieten.	AB jun 2019: JR2018	Onderdeel jaarrek 2018, overheveling kredieten.
6.	Overweeg om de begroting voor 2018 met een bedrag van € 26.526 neerwaarts bij te stellen, naar het niveau van de werkelijke inkomsten vanuit de provinciale subsidie 'Impuls Omgevingsveiligheid' (af te ronden op € 104.000).	Afweging mogelijk bij Eerste Financiële Verkenning 2019	DB jun 2019: EFV2019	Mogelijk bij Eerste Fin. Verkenning 2019.
7.	Overweeg bij de Kadernota 2020 om de doorgevoerde korting op het budget onderhoud voertuigen per 2020 weer ongedaan te maken. Verhoog het budget met € 300.000.	Bezien in het geheel van de exploitatie BO	AB mrt 2019: Kadernta 2020	Zie Kadernota 2020-2023
8.	Overweeg om voor 2019 en 2020 de taakstelling van € 150.000 op het huurbudget te schrappen ivm aanhouden 4 ^e en 5 ^e etage Europaweg.	Begrotingswijziging	AB mrt 2019: Kadernta 2020	Zie Kadernota 2020-2023
9.	Overweeg bij de Kadernota 2020 om het budget voor huur, € 115.800, op een realistisch niveau te brengen (...)	Meenemen in traject Kadernota 2020	AB mrt 2019: Kadernta 2020	Zie Kadernota 2020-2023
10.	Overweeg bij de Kadernota 2020 om het budget voor ICT-/ Informatiekosten te verhogen met € 300.000 per 2020.	Meenemen in traject Kadernota 2020	AB mrt 2019: Kadernta 2020	Zie Kadernota 2020-2023
11.	Beschouw hoe het verwachte structurele voordeel binnen de exploitatie (...) kan worden ingezet (herverdeling binnen de exploitatie) ter dekking van de verwachte tekorten in de exploitatie. Breng de restanttekorten in bij het traject van de Kadernota 2020.	Meenemen in traject Kadernota 2020	AB mrt 2019: Kadernta 2020	Meegewogen bij opstellen Kadernota 2020-2023
	Categorie "Sturen op financiën"	Uitwerken in voorstellen		
12.	Geef prioriteit aan het herzien van de werkwijze rondom de personeelsbegroting per 2020 (kadernota 2020 (...), conform bijlage 3.	Meenemen in traject Kadernota 2020.	AB mrt 2019: Kadernota 2020	Zie Kadernota 2020-2023
13.	Herzie jaarlijks het Meerjaren Investeringsprogramma (MJIP) (o.a. op volledigheid, actuele markt- en prijsontwikkelingen, etc.) en de daaruit voortvloeiende prognoses van de	Meenemen in traject Kadernota 2020.	AB mrt 2019: Kadernta 2020	Zie Kadernota 2020-2023

	afschrijvingslast. Bezie het effect van in het verleden genomen besluiten over de BTW over investeringen in relatie tot de BDUR en de hoogte van de gemeentelijke bijdrage en doe hier een voorstel over. Maak voor belangrijke activagroepen inzichtelijk welk materieel (en hoeveel daarvan) VNOG bezit en geef hiervan het totaal van de vervangingswaarde weer.			
14.	Leg de berekeningsgrondslag voor de kapitaallasten vast: 85% ramen over de toekomstige investeringen, 100% over de gedane investeringen.	Kadernota 2020 (ramingsgrondslagen).	AB mrt 2019: Kadernota 2020	Zie Kadernota 2020-2023
15.	Pas kredieten aan, al naar gelang het aanbestedingsresultaat (naar boven en naar beneden). Neem dit mee als onderdeel van de Fin. Verkenning.	Verwerken in begrotingswijziging.	AB nov 2018: Diverse begr. wijzigingen 2018	Vastgesteld in AB nov 2018
16.	Onderscheid kredietvoorstellen consequent naar vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen c.q. die beleidsinhoudelijke wijzigingen betreffen en/of overschrijdingen.	Meenemen bij kredietaanvraag	AB nov 2018: aanvraag kredieten 2019	Vastgesteld in AB nov 2018
17.	Sta in het MJIP vervangingsinvesteringen ("oud voor nieuw") toe. Leg besluitvorming over het andere type investeringen, tot een bepaalde grens, bij DB (validatie achteraf in AB) om slagvaardigheid te vergroten.	Update Financiële verordening	AB dec 2018: Verordening	Vastgesteld in AB dec 2018
18.	Laat bij de aanvraag van een krediet altijd toetsen op de onderbouwing, de noodzaak, de gevolgen voor de exploitatie etc.	Fin adviseurs bevragen budgethouders	continu	
19.	Beoordeel de huidige afschrijvingstermijnen en stel ze waar nodig bij naar reële waarde.	Nieuwe lijst met afschrijvingstermijnen	DB nov 2018	Vastgesteld in DB nov 2018
20.	Pas de reeds vastgestelde spelregels rondom de 'egaliseringsreserve afschrijvingen' toe.			Wordt opgepakt als aangegeven bij aanbeveling 4.
21.	Neem de ontwikkeling van de egaliseringsreserve voortaan mee in de P&C cyclus bij het onderdeel kredieten.	Zie P&C-documenten, bijlage.	AB nov 2018: TFV2018	Gedaan in TFV 2018
22.	Pas vanaf 2020 de begroting kapitaallast aan op basis van het MJIP.		AB mrt 2019: Kadernota 2020	Zie Kadernota 2020-2023
23.	Schets het meerjarig beeld van de kredieten bij de Kadernota en de begroting.	Zie aanbeveling 13 en 26. Beeld ofwel ter info, of ter vaststelling naar AB.	- AB mrt 2019: Kadernota 2020 - AB jun 2019: Begroting 2020	Volgt bij Begroting 2020.
24.	Zet geen structurele personeelsleden meer in op incidentele gelden (bijv. vanuit de provinciale subsidie).	Budgethouders	continu	
25.	Zorg ervoor dat bij uitbreiding van het wagenpark ook de onderhoudsbudgetten structureel worden opgehoogd.	Opstellen ramingsgrondslag per type voertuig	continu	
26.	Houd rekening met uitkomsten van aanbestedingen bij (toekomstige) ramingen.	Meenemen bij kredietaanvraag	AB nov 2018: aanvraag kredieten 2019	Vastgesteld AB nov 2018
27.	Zorg voor definitieve afronding van het Demarcatie huisvesting project.	Loopt	Loopt	Loopt
	Categorie "Sturen op opgaven, doelen en activiteiten"	Landt in Kadernota en Programmabegroting		
28.	Voer het gesprek over de doelen die gewenst zijn. Maak aan de hand daarvan onderbouwde keuzes.	Projectmatig, starten met IB en BO	AB 2019	Volgt bij begroting 2020 en daarna tweedaagse AB sep

				2019 / Kadernota 2021
29.	Vereenvoudig P&C-instrumentarium (minder instrumenten).	Inzichtelijk maken via kwaliteitszorgsysteem	volgt	
30.	Maak het P&C-instrumentarium inhoudelijker (meer over doelen, minder over activiteiten) en aansprekender (zie andere VNOG presentatievormen als voorbeeld). Formuleer de begrotingsprogramma's vanuit de maatschappelijke opgave.	Projectmatig, starten met IB en BO	AB 2019	Volgt bij begroting 2020 en daarna tweedaagse AB sep 2019 / Kadernota 2021 e.v.
31.	Laat de verantwoording in de P&C-documenten minder financieel gericht en meer inhoudelijk zijn.	Projectmatig, starten met IB en BO	AB 2019	Starten jaarrek 2018, daarna Verkenningen 2019.
32.	Sluit de instrumenten beter op elkaar aan.	Inzichtelijk maken via kwaliteitszorgsysteem	volgt	
33.	Leg meer het verband tussen wat er bereikt (gaat) worden en wat het kost.	Projectmatig, starten met IB en BO	AB 2019	Volgt bij begroting 2020 en daarna tweedaagse AB sep 2019 / Kadernota 2021 e.v.
34.	Onderzoek de optie van een werkwijze met plustaken voor individuele gemeente.	Vooralsnog getemporeerd.	On hold.	